

(conceptversie: behandeling commissie Samenlevingszaken op 30 augustus en waarschijnlijk op 23 september in de gemeenteraadsvergadering)

Kadernota sport 2005 – 2009

Gemeente Echt-Susteren

De maatschappelijke betekenis van sport

Sport heeft grote maatschappelijke betekenis. Sport is voor velen een aangename tijdsbesteding, het is leuk om te doen en draagt bij aan de geestelijke en fysieke gezondheid. Het is tevens een belangrijk instrument om bewegingsarmoede tegen te gaan.

Sport is bovendien fundamenteel voor de sociale samenhang in de gemeente. Het bevordert maatschappelijke integratie, voorkomt sociaal isolement en levert een bijdrage aan de sociale en mentale vorming van mensen.

Sport speelt ook een belangrijke rol bij het overbrengen van waarden en normen en kan een bijdrage leveren aan de oplossing van maatschappelijke, lokale problemen. Veel meer nog dan bij andere maatschappelijke activiteiten gaat het bij sport om samen organiseren, samen werken en samen doen. Vele vrijwilligers zetten zich daarbij voor anderen in. Sport zorgt daarmee voor een sociale binding dwars door alle lagen van de bevolking heen.

Sport is ook een belangrijk onderdeel van de maatschappelijke infrastructuur. Mogelijkheden voor zowel actieve sportbeoefening als passieve sportbeleving dragen bij aan een levendige en leefbare gemeente.

Juni 2004

Voorwoord

De kadernota Sport van de gemeente Echt-Susteren is klaar! Na de samenvoeging in 2003 moest er in onze gemeente een eenduidig sportbeleid komen. Dit eenduidige beleid ligt er nu in de vorm van de kadernota sport 2005-2009.

Met de vorming van de nieuwe gemeente Echt-Susteren breekt ook voor de sport een andere episode aan. Gezamenlijk staan we voor interessante uitdagingen. Het sportgedrag van mensen verandert: sport, ontspanning, recreatie en toerisme zijn steeds meer met elkaar verweven. Dat vraagt andere vormen van sport en accommodaties. Daarbij moet de functie van sportverenigingen worden behouden en versterkt. Het stimuleren van sportdeelname door jong en oud staat hierbij voorop. Communicatie, overleg, samenwerking en een eigentijds voorzieningenaanbod zijn eveneens van belang. Daarnaast moeten subsidies en tarieven actief worden ingezet als beleidsinstrumenten.

Genoeg uitdagingen om gezamenlijk op te pakken en mede gestalte te geven aan een leefbare gemeente. Een gemeente waarin iedereen kan meedoen aan activiteiten op het gebied van sport en bewegen. De hoofddoelstelling van de nota is dan ook dat wij als gemeente zorgen voor een optimaal sportklimaat.

De totstandkoming van de nieuwe gemeente is een prima gelegenheid het sportbeleid te herijken en te etaleren. Dat doen we uiteraard met deze sportnota. Toch moet ik ook een kanttekening plaatsen. De daadwerkelijke uitvoering van de ambities is mede afhankelijk van de financiële mogelijkheden van de gemeente. Heeft de schaalvergroting enerzijds voordelen, anderzijds spelen conjuncturele aspecten ook een rol. De werkelijke uitdaging is daarom om gezamenlijk binnen de financiële kaders te werken aan een sportief en beweeglijk Echt-Susteren.

Peter Pustjens
Wethouder Sportzaken
Gemeente Echt-Susteren

Investeren in sport en bewegen is investeren in de toekomst

Een gezond verenigingsleven is de basis voor de leefbaarheid in buurten, dorpen en kernen. De jeugd leert in de vereniging wat het betekent om deel te nemen aan een gemeenschap met regels. Spelenderwijs leert de jeugd daarmee normen en waarden en omgaan met anderen. Maar de vereniging kan ook een meerwaarde bieden voor andere groepen in de samenleving. Denk bijvoorbeeld aan een gericht sport- en beweegaanbod voor senioren, mensen met een chronische aandoening of een functiebeperking. Het verhoogt niet alleen de kwaliteit van leven. Het houdt ook mensen langer gezond en mobiel, waardoor ze langer in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen.

De laagdrempeligheid en toegankelijkheid van sport en bewegen zijn dus van belang. Om dat te bereiken, is samenwerking noodzakelijk, tussen de vrijwilligers en de verenigingen onderling en in samenspraak met de gemeente. Alleen een gezamenlijke aanpak en bereidheid tot samenwerking leidt tot consensus en het maken van bewuste keuzes. Sporten en bewegen in een gezonde en moderne omgeving vereist dan ook visie en beleid.

De gemeente Echt-Susteren is doordrongen van de meerwaarde van sport en bewegen en heeft haar visie vastgelegd in de kadernota die voor u ligt. Deze vormt de basis van een integraal sport- en beweegbeleid. De leidraad naar een gezonde toekomst voor alle inwoners van de gemeente Echt-Susteren, een gemeente waar men graag woont, werkt, sport en beweegt.

Jack Opgenoord
Huis voor de Sport Limburg

Inhoudsopgave

<u>Voorwoord</u>	1
<u>Inhoudsopgave</u>	2
<u>In één oogopslag</u>	4
<u>Hoofdstuk 1</u> <u>Inleiding</u>	6
<u>1.1 Aanleiding</u>	6
<u>1.2 Opdrachtformulering</u>	6
<u>1.3 Onderzoekopzet</u>	7
<u>1.4 Leeswijzer</u>	8
<u>Hoofdstuk 2</u> <u>Analyse van de huidige situatie</u>	9
<u>2.1 Externe trends en ontwikkelingen</u>	9
<u>2.2 Algemene ontwikkelingen in Echt-Susteren</u>	9
<u>2.2.1 Demografische ontwikkelingen</u>	10
<u>2.2.2 Gemeentelijk beleid</u>	10
<u>2.3 Sport in Echt-Susteren</u>	11
<u>2.3.1 Huidig beleid en visie op sport en bewegen</u>	11
<u>2.3.2 Huidig sportaanbod en -deelname</u>	12
<u>2.3.3 Accommodatiebeleid</u>	12
<u>2.3.4 Subsidie- en tarievenbeleid</u>	14
<u>2.3.5 Sportstimulering en verenigingsondersteuning</u>	15
<u>2.3.6 Topsport</u>	15
<u>2.3.7 Organisatie en communicatie</u>	15
<u>Hoofdstuk 3</u> <u>SWOT-Analyse</u>	17
<u>3.1 SWOT</u>	17
<u>3.2 Uitdagingen toekomstig beleid</u>	18
<u>Hoofdstuk 4</u> <u>Contouren van het sportbeleid</u>	19
<u>4.1 Algemene toekomstvisie en strategische doelen</u>	19
<u>4.2 Accommodatiebeleid</u>	20
<u>4.3 Subsidies en tarieven</u>	21
<u>4.4 Sportstimulering en verenigingsondersteuning</u>	22
<u>4.5 Communicatie, overleg en samenwerking</u>	23

<u>Hoofdstuk 5</u>	<u>Accommodatiebeleid</u>	24
5.1	<u>Optimale kwaliteit</u>	24
5.1.1	<u>Standaardinrichting</u>	24
5.1.2	<u>Achterstallig onderhoud verhelpen</u>	25
5.1.3	<u>Renovatieplanning</u>	26
5.1.4	<u>Kansen benutten</u>	26
5.2	<u>Omvang en spreiding</u>	26
5.2.1	<u>Nieuwe initiatieven</u>	26
5.2.2	<u>Sport en bewegen in de openbare ruimte</u>	27
5.3	<u>Privatisering bij wederzijds voordeel</u>	28
5.3.1	<u>Binnensportaccommodaties en zwembad</u>	29
5.3.2	<u>Sportvelden, opstallen en overige voorzieningen</u>	29
<u>Hoofdstuk 6</u>	<u>Sportstimulering en verenigingsondersteuning</u>	31
6.1	<u>De moderne sportvereniging</u>	31
6.2	<u>Ondersteuning van verenigingen en beheersstichtingen</u>	32
6.3	<u>Buurt, Onderwijs en Sport</u>	33
6.4	<u>Sport, Bewegen en Gezondheid</u>	33
<u>Hoofdstuk 7</u>	<u>Subsidies en tarieven</u>	35
7.1	<u>Subsidies</u>	35
7.1.1	<u>Uitgangspunten</u>	35
7.1.2	<u>Prioriteiten</u>	35
7.1.3	<u>Aanbevelingen subsidiebeleid</u>	36
7.2	<u>Tarieven</u>	37
7.2.1	<u>Uitgangspunten en grondslagen</u>	37
7.2.2	<u>Aanbevelingen tarievenbeleid</u>	38
<u>Hoofdstuk 8</u>	<u>Organisatie en communicatie</u>	39
8.1	<u>De gemeentelijke organisatie</u>	39
8.2	<u>Communicatie met de sportwereld</u>	40
<u>Hoofdstuk 9</u>	<u>Uitvoeringsprogramma 2005 t/m 2008</u>	42
9.1	<u>Globaal activiteitenplan</u>	42
9.2	<u>Monitoring en evaluatie</u>	42
<u>Bijlagen</u>		43

In één oogopslag

Algemene visie op sport en bewegen:

Sport is van grote maatschappelijke betekenis. De meeste inwoners ervaren sport als een aangename tijdsbesteding, het is leuk om te doen en draagt bij aan de geestelijke en fysieke gezondheid. De gemeente Echt-Susteren vindt het van belang te bevorderen dat sport en bewegen bijdragen aan een kwalitatief goede leefomgeving. Sport bevordert maatschappelijke integratie, voorkomt sociaal isolement en levert een bijdrage aan de sociale en mentale vorming van mensen. Bovendien wordt door sport en beweging de gezondheid bevorderd.

Sport is niet langer een autonome functie, maar werkt in toenemende mate samen met andere sectoren, zoals bijvoorbeeld jeugdbeleid, ouderenbeleid, gezondheidsbeleid en onderwijsbeleid. De gemeente wil, samen met andere partijen, een eigentijds, ontwikkelingsgericht sportbeleid voeren. Uitgangspunt is dat waar mogelijk ruimte gegeven wordt aan het particulier initiatief.

Accommodatiebeleid

Visie	Uitwerking
<p>De nadruk ligt op het behoud van kwaliteit en het harmoniseren van een basisoniveau over alle accommodaties. Leidend hierbij zijn niet alleen sporttechnische eisen, maar ook eisen als voldoende ruimte, bereikbaarheid, nabijheid en sociale veiligheid.</p> <p>De gemeente vindt dat de gebruikers zelf medeverantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de accommodaties. Ook van hen mag een bijdrage worden verlangd voor het behoud van de goede kwaliteit van de accommodaties.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgaande van een minimaal kwaliteitsniveau, behouden van de huidige accommodaties en wegwerken van achterstallig onderhoud. • Zorgdragen voor bijbehorende budgetten. • Op basis van wederzijds voordeel privatiseren van onderhouds- en beheerstaken. Alle opstallen op de buitensportaccommodaties komen in handen van de gebruikers. • Multifunctionaliteit is uitgangspunt. • Rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente en particulieren zijn duidelijk. • Het Sportbedrijf wordt een modern, zelfstandig bedrijf. • Sport van belang bij invulling openbare ruimte.

Sportstimulering en verenigingsondersteuning

Visie	Uitwerking
<p>Sport heeft een belangrijke preventieve functie. Sport is een bindende factor in de kernen. De sportdeelname bij de jeugd speelt een extra belangrijke rol. Door hen al op jonge leeftijd met sport kennis te laten maken, wil de gemeente een blijvende sportdeelname bevorderen. De gemeente hecht er daarom dat alle inwoners binnen de gemeentegrenzen regelmatig een sport- of bewegingsactiviteit kunnen beoefenen.</p> <p>De sportverenigingen zijn een bindmiddel in de gemeente en tussen bevolkingsgroepen en spelen ook een belangrijke rol bij de uitvoering van het sportbeleid. De gemeente zal daarom de georganiseerde sport ondersteunen en faciliteiten bieden waarmee zij hun sociale functie optimaal kunnen uitvoeren. De gemeente wil er voor zorgdragen dat de vrijwilligers in de sportverenigingen behouden blijven en dat zij hun vrijwilligersfunctie optimaal kunnen uitoefenen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderen, jeugd en jongeren en mensen met een beperking zijn de prioritaire doelgroepen, waarvoor een actief stimuleringsbeleid wordt gevoerd. • Moderne sportvereniging is leidraad bij verenigingsondersteuning. • Realisatie van (regionaal) sportservicepunt. • Vrijwilligers worden met themabijeenkomsten, cursussen en begeleiding op maat ondersteund. • Via de driehoek Buurt, Onderwijs en Sport wordt de jeugd gestimuleerd tot bewegen en tot participatie binnen en buiten de verenigingen. Scholen, buurten en verenigingen werken hierbij nauw samen.

Subsidies en tarieven

Visie	Uitwerking
<p>Het subsidie- en tarievenbeleid moet de voorzieningen betaalbaar houden. De gemeente is van mening dat er duidelijker verband moet zijn tussen de door haar verstrekte gelden en maatschappelijke doelen. Een deel van het subsidiebudget zal daarom meer dan voorheen worden gekoppeld aan te leveren prestaties.</p> <p>De kernbegrippen van het nieuwe subsidie- en tarievenbeleid zijn outputgerichtheid, transparantie, beheersbaarheid en uitvoerbaarheid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budgetneutraal uitvoeren van de harmonisatie. • Voor de komende jaren wordt een overgangsregeling getroffen. Bij het subsidiebeleid dat met ingang van 2008 wordt ingevoerd zal veel ruimte zijn voor projectsubsidies, naast basissubsidies die de bedrijfsvoering van de club betaalbaar houden. • Stimulering prioritaire doelgroepen via gerichte subsidies. • Tarievenbeleid transparant, eenvoudig, beheersbaar. Tevens wordt zelfwerkzaamheid gestimuleerd. • Dekkingspercentage van kostprijs is de primaire grondslag.

Communicatie en organisatie

Visie	Uitwerking
<p>Sportverenigingen hebben behoefte aan communicatie met de gemeente en met elkaar over het sportbeleid. Ook het gemeentelijke apparaat heeft behoefte aan meer communicatie met het veld. Daartoe zal de gemeente actief in overleg treden met de sportorganisaties en hen betrekken bij de uitvoering van het sportbeleid en de formulering van nieuw beleid. Het heeft de voorkeur om de uitvoering van het sportbeleid in handen te leggen van één herkenbaar punt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente werkt interdisciplinair. • Breedtesportproject krijgt stevige structuur. • Communicatie tussen gemeente en het 'veld' gestructureerd door periodiek overleg en andere communicatiemiddelen. • Er komt 1-loket voor alle partijen in de vorm van een (regionaal) sportservicepunt.

Hoofdstuk 1 Inleiding

Dit eerste hoofdstuk geeft een omschrijving van de aanleiding en doelstelling die aan de kadernota ten grondslag hebben gelegen. Tevens wordt het proces beschreven waarin deze nota tot stand is gekomen.

1.1 Aanleiding

Door een gemeentelijke herindeling vormen de gemeenten Echt en Susteren sinds 1 januari 2003 de nieuwe gemeente Echt-Susteren. In het collegeprogramma is als uitgangspunt gekozen dat de nieuwe groene woon- en plattelandsgemeente aantrekkelijk zal moeten zijn voor haar inwoners en bezoekers. Een actueel sportbeleid dat aansluit bij de behoeften van de gebruikers past daar bij.

Harmonisatie noodzakelijk

De herindeling maakt het noodzakelijk dat het sportbeleid en daardoor ook het subsidie- en tarievenstelsel wordt geharmoniseerd. Op grond van de Wet Administratieve Regels Herindeling mogen de 'oude' gemeentelijke verordeningen nog maximaal twee jaar na de feitelijke herindeling worden toegepast. Dat betekent dat met ingang van 1 januari 2005 de bestaande beleidsregels moeten worden samengevoegd in een nieuwe gemeentebrede regeling. Dit betekent dat behalve de kadernota, ook het subsidie- en tarievenstelsel in nieuwe gemeentelijke verordeningen moet zijn vastgelegd (eventueel met een overgangsregeling).

Vernieuwing beleid

Buiten de harmonisatie moet ook het nieuwe sportbeleid aansluiten bij de toekomstige ontwikkelingen en behoeften. De nieuwe gemeente vraagt zich dan ook af welke ontwikkelingen zich op middellange en lange termijn zullen voordoen. Zo is de samenstelling van de bevolking gewijzigd. Vergrijzing en ontgroening zorgen voor andere vormen van sportbeoefening. Sportbeoefening wordt ook steeds gevarieerder. Sporters stellen steeds hogere eisen aan de kwaliteit van de sportvoorzieningen. De gemeente krijgt meer en meer te maken met verschillende sportaanbieders. En wat te zeggen van de individualisering en de gevolgen hiervan voor de georganiseerde sport? In toenemende mate krijgen verenigingen te maken met problemen van organisatorische en financiële aard, maar ook de gemeente wordt geconfronteerd met teruglopende financiële mogelijkheden. Kortom, nieuwe beleidsuitgangspunten zijn nodig.

1.2 Opdrachtformulering

Begin april 2004 heeft de gemeente Echt-Susteren het Huis voor de Sport Limburg opdracht gegeven om een kadernota sport te ontwikkelen waarin een visie op de sport in Echt-Susteren wordt verwoord. Vanuit deze visie wordt beleid op hoofdlijnen neergezet met de contouren voor de komende vier jaren. Hierbij was de volgende opdrachtformulering van toepassing:

Het opstellen van een kadernota sport welke voortborduurt op de startnotitie sportbeleid gemeente Echt-Susteren. De kadernota heeft betrekking op de beleidsperiode 2004 tot 2009. Op 1 juni 2004 dient een definitieve conceptversie van de kadernota sport gereed te zijn, welke voldoet aan de gestelde randvoorwaarden en uitgangspunten.

In de nota wordt de onderlinge relatie tussen de diverse facetten van het gemeentelijke sportbeleid zichtbaar gemaakt, te weten:

Accommodatiebeleid;

Subsidiebeleid;

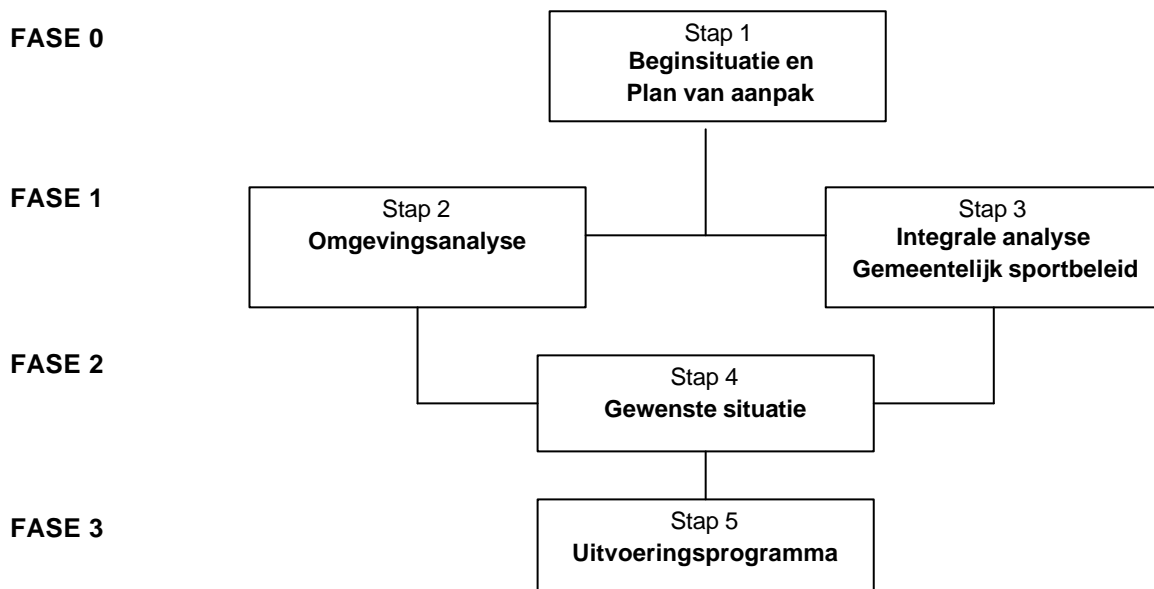
Sportstimulering;

Verenigingsondersteuning.

Cruciaal was bovendien dat de nota een integraal karakter zou krijgen. Waar nodig en wenselijk zouden dwarsverbanden gelegd worden met aanverwante beleidsterreinen. Een ander uitgangspunt betrof de financiën. Het sportbeleid diende binnen de bestaande financiële kaders ontwikkeld te worden.

1.3 Onderzoeksopzet

Projectfasering

Figuur 1: stroomschema van het project om tot de kadernota te komen.

In fase 0 is de opdracht vertaald in een Plan van aanpak. Hierin is een duidelijke omschrijving opgenomen van de stappen die genomen zouden worden en de gevolgen hiervan voor de projectorganisatie en het gemeentelijke apparaat.

De volgende fasen hebben betrekking op het daadwerkelijk ontwikkelen van de kadernota. Fase 1 heeft betrekking op het verzamelen van informatie en het analyseren hiervan. De volgende stap was het formuleren van een visie en beschrijving van de gewenste situatie. In de laatste fase zijn enerzijds concrete aanbeveling gedaan en is tevens in hoofdlijnen een planning aangegeven.

Werkwijze

Door middel van literatuuronderzoek is veel informatie verzameld. Daarbij is enerzijds gebruik gemaakt van vakliteratuur en anderzijds van bij de gemeente Echt-Susteren beschikbare informatie. Daarbij is te denken aan bestaande beleidsnotities, raadsstukken, statistische informatie, etc.

Gedurende het traject is de projectgroep periodiek bij elkaar gekomen, waarbij het tijdpad en de inhoud van de kadernota onderwerpen van gesprek waren.

Er zijn interviews gehouden met diverse ambtenaren en de portefeuillehouder. Het belangrijkste doel was het inventariseren van de huidige situatie en de wensen en behoeften die bij de diverse betrokkenen bestonden. Om tussentijds te toetsen of de juiste richting was gekozen, is met betrokken ambtenaren een 'visiebijeenkomst' gehouden waarbij tevens is gebrainstormd over de uitwerking van de kadernota in doelstellingen en aanbevelingen.

Projectorganisatie

De heer G. Thissen van de gemeente Echt-Susteren is vanuit de gemeente aangewezen als projectleider. De heren B. Moonen en R. Pingen zijn namens het Huis voor de Sport Limburg ingezet als adviseur bij het project. Gezien het korte tijdpad is gekozen voor een platte projectstructuur. Er is een projectgroep in het leven geroepen die bestond uit de heer Thissen en de heer Moonen. De projectgroep was verantwoordelijk voor de uitvoering van het Plan van aanpak. Er zijn verder geen specifieke overlegorganen ingesteld.

Gezien het integrale karakter was het noodzakelijk dat binnen de gemeente draagvlak ontstond voor de kadernota sport én dat de diverse beleidsterreinen betrokken werden bij het beleidsproces. De volgende ambtenaren zijn bij de kadernota betrokken geweest:

- De heer T. van Eijk (onderwijs)
- De heer H. Wauben (accommodatiezaken, volksgezondheid en ouderenbeleid)
- De heer H. Heijman (algemeen subsidiebeleid, welzijnswerk en kernenbeleid)
- Mevrouw M. Hillen (projectleider In de Bandert)
- Mevrouw P. Kools (jongerenbeleid)
- De heer G. Pietermans (manager binnensport)

1.4 Leeswijzer

Deze kadernota is volgens een trechtermodel tot stand gekomen, waarbij het abstractieniveau gaandeweg minder wordt. In het tweede hoofdstuk worden de belangrijkste trends en ontwikkelingen weergegeven en wat daarvan de gevolgen zijn voor de sport. Tevens wordt de Ausgangssituatie in Echt-Susteren geschetst. Per beleidsinstrument wordt aangegeven wat relevante lokale ontwikkelingen zijn geweest. In het derde hoofdstuk komt de informatie van hoofdstuk 2 terug in een SWOT-analyse. Op basis van deze analyse worden uitdagingen voor de toekomst geformuleerd. Hoofdstuk 4 is strategisch gezien het belangrijkste. Hierin worden de contouren van het nieuwe sportbeleid vastgelegd in visie en doelstellingen. De hoofdstukken daarna zijn uitwerkingen van deze contouren. Het vijfde hoofdstuk geeft een uitwerking van het accommodatiebeleid, hoofdstuk 6 over sportstimulering en verenigingsondersteuning, hoofdstuk 7 over subsidies en tarieven en het achtste hoofdstuk geeft invulling aan het communicatieaspect. Tenslotte worden in het laatste hoofdstuk de belangrijkste aanbevelingen in een globaal tijdpad gezet en wordt aangegeven hoe de uitvoering van dit nieuwe beleid in de tijd gevolgd zal gaan worden.

Hoofdstuk 2 Analyse van de huidige situatie

De maatschappij wordt meer en meer doordrenkt met sport. Sport is overal. In reclame, op televisie, in de vrije tijd en in kleding. Deze tendens zal ook de komende jaren verder toenemen. Sport is daarbij meer en meer onderdeel van de maatschappij. Onderzoek naar sport, wordt dan ook altijd beïnvloed door ontwikkelingen in de maatschappij.

In het tweede hoofdstuk van deze kadernota sport worden kort enkele belangrijke trends en ontwikkelingen benoemd. Voor een uitgebreide analyse van trends en ontwikkelingen wordt doorverwezen naar de bijlagen. Vervolgens wordt de huidige situatie in de gemeente Echt-Susteren beschreven. Hierbij worden enerzijds algemene ontwikkelingen geschetst, anderzijds wordt de sportsituatie nader belicht.

2.1 Externe trends en ontwikkelingen

Sport maakt integraal onderdeel uit van de maatschappij. Daarbij is sport steeds minder een afgebakend terrein en de samen- en wisselwerking met andere sectoren wordt hechter. Dit betekent dat ontwikkelingen in andere maatschappelijke sectoren, ook voor de sport consequenties hebben. In de subtitel van de Rapportage Sport 2003 wordt de ontwikkeling van de sport als volgt samengevat: sport wordt vrijblijvender, grootschaliger en commerciëler.

Geconstateerd wordt dat de 'vette' jaren -met sterk toenemende ledenaantallen en groeiende budgetten- achter ons liggen. De komende periode zal er in financieel opzicht een stap op de plaats gemaakt worden. Voor het eerst in decennia zal het aantal sportbeoefenaren relatief iets dalen. Bovendien maakt het tekort aan vrijwilligers de verenigingsorganisatie kwetsbaar. Algemene trends, zoals vergrijzing en ontgroening, betekenen voor de sport dat (ook) andere doelgroepen dan de jeugd interessant worden. Opvallend is wel dat er een daling van het aantal sportende senioren wordt verwacht, terwijl deze bevolkingsgroep juist steeds groter wordt.

Niettemin lijkt sport cultureel gezien de wind in de zeilen te hebben. De belangstelling voor het lichamelijke is toegenomen, en daarmee ook de belangstelling voor lichamelijk inspannende activiteiten. Sport lijkt daarnaast tegemoet te komen aan een (groeiende) behoefte aan spanning en avontuur. Onder invloed van onder meer individualisering en toenemende commerciële concurrentie is echter steeds minder evident dat de hedendaagse 'sportconsument' zich tot de sportvereniging bij hem of haar in de buurt zal wenden om in die behoefte te voorzien. De traditionele sportvereniging die zich dan ook uitsluitend richt op jeugd en wedstrijd sport krijgt het moeilijk. Bezinning op de gevolgen en mogelijkheden die trends en ontwikkelingen de sport bieden, is onontkoombaar voor de moderne sportvereniging.

2.2 Algemene ontwikkelingen in Echt-Susteren

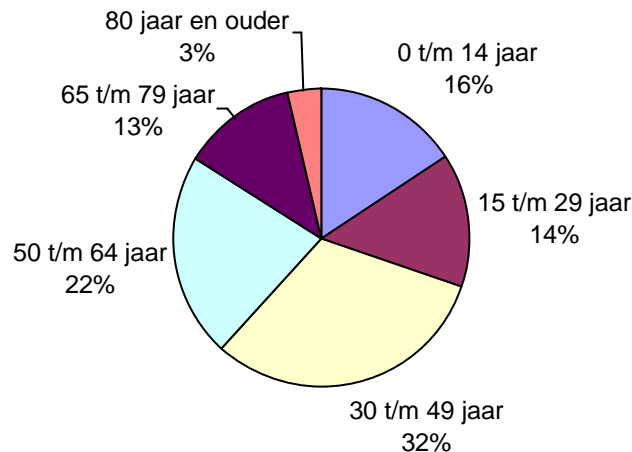
Echt-Susteren is een jonge gemeente met veel kleine kernen. Ze is op 1 januari 2003 ontstaan door samenvoeging van de gemeenten Echt en Susteren.

Enkele kerncijfers zijn (per 1 januari 2004):

Aantal inwoners	32.183 inwoners
Oppervlakte	10.347 hectare
Aantal woningen	13.320 woningen

2.2.1 Demografische ontwikkelingen

De landelijke trends van vergrijzing en ontgroening zijn ook in Echt-Susteren herkenbaar. Opvallend echter is de bovenmatige vergrijzing; de bevolkingsopbouw in de gemeente kenmerkt zich door een groter aandeel van 50-jarigen en ouder in vergelijking tot de regio en de rest van Nederland. Zo'n 38% van de bevolking van Echt-Susteren is ouder dan 50 jaar (12.300 inwoners!), tegenover 30% van de bevolking van Nederland. Het aantal 15- tot 30-jarigen is sterk ondervertegenwoordigd (14% ten opzichte van 19%). Gezien de landelijke tendens, zal de vergrijzing de komende jaren alleen maar verder toenemen.

Figuur 2: Verdeling van de inwoners van Echt-Susteren, verdeeld over verschillende leeftijds-categorieën (per 1 jan. 2004).

2.2.2 Gemeentelijk beleid

In de nota **Bouwstenen gemeente Echt-Susteren** heeft de gemeente een missie geformuleerd. Deze luidt als volgt:

'De nieuwe gemeente pakt de uitdaging en opgaven op van het zogenoemde 'tussengebied' tussen Roermond in het noorden en Sittard/Geleen in het zuiden. De gemeente is groen en landelijk en stelt kwaliteit in al haar aspecten centraal. Voor zowel haar eigen inwoners als de regio richt de gemeente zich op behoud van het groene en landelijke karakter. Dat vormt de basis voor een uitstekend leefklimaat, voor toerisme en recreatie en voor de landinrichting. In een helder kernenbeleid staan de leefbaarheid en het voorzieningenniveau van de kernen centraal. Daarnaast draagt de gemeente zorg voor behoud en versterking van de bovenlokale verzorgingsfunctie van de kern Echt op het gebied van onderwijs, wonen en dienstverlening. In het algemeen streeft de nieuwe gemeente naar een optimale dienstverlening aan de burger, zodat ook de burger na de fusie de meerwaarde ervaart van deze fusie.'

In het **collegeprogramma 2003-2006** staan de plannen voor de periode tot de volgende gemeenteraadsverkiezingen. In het zogenoemde Basisakkoord is geformuleerd dat de nieuwe groene woon- en plattelandsgemeente aantrekkelijk zal moeten zijn voor haar inwoners en bezoekers. De instandhouding van het groene en landelijke karakter is daarbij een belangrijke opgave. Gelet op de regionale verzorgingsfunctie van met name de kern Echt zal ook een aantal stedelijke aspecten ontwikkeld moeten worden.

Voor deze kadernota zijn de volgende **speerpunten van beleid** van belang:

1. Behoud van de leefbaarheid in de kernen;
2. Prioritaire doelgroepen: ouderen, jeugd en jongeren en mensen met een beperking.

Behoud van de leefbaarheid in de kernen

De negen kernen van de nieuwe gemeente zijn verschillend van omvang en aard. Het kernenbeleid in al zijn facetten is een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke zorg en handelen. Het garanderen van de leefbaarheid in dorpen en kernen is een grote opgave. Het voorzieningenniveau zal toegesneden moeten zijn op aard en omvang van de kern. Vanuit het oogpunt van de leefbaarheid is het behoud en de bevordering van een vitaal en sterk verenigingsleven cruciaal.

Prioritaire doelgroepen

Drie doelgroepen springen er voor de komende jaren uit en vergen een actualisering van het bestaande beleid, namelijk de doelgroepen senioren, jeugd en jongeren en mensen met een beperking.

De doelgroep ouderen verdient nadrukkelijk aandacht. Temeer daar de vergrijzing in Echt-Susteren relatief groter is dan gemiddeld in het land. Het gemeentelijk beleid is er op gericht dat ouderen zich welbevinden en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren.

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. De doelgroep jongeren is dan ook nadrukkelijk benoemd als prioritaire doelgroep. Daarbij zijn als aandachtspunten van belang:

- Het bevorderen van de jeugdparticipatie;
- Het bevorderen van de gezondheid;
- Het voorkomen en terugdringen van overlast door (hang)jongeren.

2.3 Sport in Echt-Susteren

2.3.1 Huidig beleid en visie op sport en bewegen

In 1999 heeft de voormalige gemeente Echt de kadernota sport 'Echt samen in beweging 2000-2004' opgesteld. De gemeente Susteren had geen sportbeleid vastgelegd in een afzonderlijke sportnota, maar maakte dit onderdeel uit van het Welzijnsplan. Het sportbeleid van beide gemeenten kan getypeerd worden als voorwaardenscheppend en bestond hoofdzakelijk uit accommodatiebeleid en subsidie- en tarievenbeleid.

In het kader van de harmonisatie zijn op diverse terreinen (deel)beleidsnotities geschreven. In dit kader zijn de volgende beleidsnotities van belang:

- Startnotitie 'gemeente Echt-Susteren (h)erkent sport';
- Aanvraag breedtesportimpuls Echt-Susteren, Maasbracht en Roerdalen;
- Beheer- en exploitatieopzet binnensportaccommodaties Echt en Susteren;
- Onderhoudsbeheersplan buitensportaccommodaties;
- Nota harmonisatie subsidiebeleid.

De verschillende onderdelen van het sportbeleid worden in de volgende paragrafen beschreven.

2.3.2 Huidig sportaanbod en -deelname

Echt-Susteren kent een rijk verenigingsleven. Op sportgebied zijn ongeveer 75 verenigingen actief. In de kleine kernen vervullen deze verenigingen een rol die verder gaat dan het aanbieden van sportmogelijkheden. Op sociaal gebied spelen de clubs een onmisbare rol en zijn ze deels verantwoordelijk voor de leefbaarheid in de kernen.

De landelijke tendensen aangaande de veranderingen in de vrijetijdsbesteding, zijn ook in Echt-Susteren voelbaar. Hoewel de gemeente een groot aantal verenigingen kent, zal de druk op het verenigingsleven verder toenemen. De verwachting is bovendien dat het voor de verenigingen steeds moeilijker wordt om voldoende vrijwilligers te vinden, hetgeen wordt versterkt door de toenemende complexiteit van het verenigingsbestuur (wet- en regelgeving).

Over het aantal verenigingsleden zijn onvoldoende gegevens beschikbaar. Op basis van een vergelijking met referentiegemeenten mag worden aangenomen dat het totaal aantal leden van sportverenigingen ongeveer 35% van de bevolking bedraagt (ruim 11.000 mensen). Het totaal aantal sporters, dus inclusief de sporters die op een andere manier sporten dan in verenigingsverband, bedraagt naar schatting zo'n 65% van de inwoners (ongeveer 21.000 mensen).

Naast de georganiseerde (verenigings)sport, neemt de 'anders-georganiseerde' sport en de 'onorganiseerde' sport een steeds grotere plaats in. Anders-georganiseerde sport vindt bijvoorbeeld plaats bij commerciële aanbieders of in wijkcentra. Binnen de gemeente zijn MBvO groepen actief (recreatieve bewegingsgroepen voor 65+). Voor de leeftijdscategorie 50- 65 jarigen laat het aanbod aan sport- en bewegingsactiviteiten nog te wensen over. Sportverenigingen hebben vaak geen apart aanbod voor ouderen, waardoor slechts een beperkt aantal sporten veel oudere beoefenaars kent: zwemmen, wandelen en fietsen zijn de meest populaire sporten bij ouderen. Voor de categorie die niet sport en/of beweegt, is de bewustwording van het belang van sport en bewegen belangrijk.

2.3.3 Accommodatiebeleid

Het accommodatiebeleid is een belangrijk onderdeel van het sportbeleid. Het kent twee aspecten: de realisatie van voorzieningen en de exploitatie daarvan. Zowel het (niet) realiseren van bepaalde voorzieningen als de wijze waarop voorzieningen worden geëxploiteerd (tarieven, toegangsprijzen, beheersvormen) zijn van grote invloed op de wijze waarop burgers sporten en de kosten die dat met zich brengt. De gemeente Echt-Susteren kent een groot aantal verschillende sportaccommodaties, verdeeld over vele kernen. De sportaccommodaties worden gebruikt door sportverenigingen, scholen, individuele recreanten en andere groepen. Accommodaties als voetbalcomplexen en tennisbanen hebben veelal een hoofdgebruiker: de vereniging die de accommodatie als thuisbasis heeft. Binnen Echt-Susteren zijn de volgende sportaccommodaties beschikbaar:

Gemeentelijke accommodaties	Niet-gemeentelijke accommodaties
Sportcomplex 'In de Bandert'	5 gymzalen voortgezet onderwijs
3 Sporthallen	gemeenschapsvoorziening De Kompenie
2 sportzalen	particuliere dojo
3 gymnastieklokalen	particuliere turnhal
1 Zwembad (binnenbad)	diverse gemeenschapshuizen (met name MBvO)
3 Tennisparken	fitnesscentrum Echt
1 Atletiekaccommodatie	tennishal
1 Handbalaccommodatie	3 Maneges
1 Visvijver	
29 voetbalvelden	

Binnensportaccommodaties

Uit onderzoek van HC Consultants¹ blijkt dat de binnensportaccommodaties over de twee voormalige gemeenten onevenwichtig zijn verdeeld. Per inwoner van de voormalige gemeente Susteren is ongeveer twee keer zoveel sportvloeroppervlak beschikbaar als in de voormalige gemeente Echt. Bovendien zijn er grote verschillen in de staat van onderhoud. De accommodaties in Echt bevinden zich over het algemeen in goede staat. Bij de accommodaties in Susteren is veelal sprake van achterstallig onderhoud.

De binnensportaccommodaties (zwembad, sporthallen, sportzalen en gymnastieklokalen) hebben vooral een functie voor onderwijs en verenigingssport. Daarbij hebben de gym- en sportzalen beperktere gebruiksmogelijkheden dan de sporthallen. Met betrekking tot het gebruik geldt dat, met uitzondering van de gymzaal aan de Karel V-straat, alleen de accommodaties in Echt een voldoende bezetting hebben. Alle accommodaties in Susteren zijn matig tot slecht bezet. De bezetting van het zwembad is voldoende.

Ook wat betreft de exploitatie van de binnensportaccommodaties zijn er verschillen tussen de voormalige gemeenten. In Echt werd gewerkt met contractmanagement terwijl in Susteren een meer traditionele aanpak gold.

Buitensportaccommodaties

Het sportaccommodatiebeleid van de voormalige gemeenten Echt en Susteren verschilt op een aantal essentiële onderdelen. De gemeente Susteren had zowel het groen (velden en secundaire voorzieningen) als de gebouwen in eigendom en beheer. De gemeente Echt daarentegen verhuurde de terreinen, waarbij de gebouwen eigendom waren van de sportvereniging.

Renovaties van buitensportvoorzieningen vonden in beide gemeenten op ad hoc basis plaats. Van planmatige aanpak (incl. fondsvorming/reservering) van renovatie was geen sprake. Voor de financiering van renovaties werd per steeds een afzonderlijk krediet bij de raad gevraagd.

Kwantitatieve en kwalitatieve inventarisatie

Hoewel er sprake is van een versnipperd aanbod van buitensportvoorzieningen, kan de capaciteit van de sportaccommodaties in de gemeente Echt-Susteren in het algemeen als toereikend worden beschouwd. Alleen bij voetbalverenigingen EVV, SC Susteren en St. Joost is sprake van een zekere mate van spanning tussen de bodemgesteldheid, de onderhoudstoestand van de velden, de gebruiksfrequentie en het beschikbare aantal velden.

Grontmij Advies & Techniek heeft in 2003 een meerjaren onderhoudsbeheersplan² opgesteld voor de buitensportaccommodaties. Hoewel er op afzonderlijke sportparken knelpunten zijn onderkend, werd in het algemeen gesteld dat de sportparken, zowel in Echt als in Susteren, een verzorgde indruk maken. De parken zijn ruim opgezet en liggen in een mooie groenvoorziening. De meeste knelpunten zijn het gevolg van achterstallig onderhoud. Wat betreft de capaciteit constateert de Grontmij een overschot van 4 velden.

In het rapport is tevens een voorstel gedaan voor de bepaling van een standaardinrichting voor de sportverenigingen. De standaardinrichting is het minimale voorzieningenniveau per buitensportaccommodatie en is gebaseerd op de normeringen van de sportbonden, NOC*NSF en de algemeen gehanteerde planningsnormen. In het kader van de harmonisatie is geadviseerd om het onderhoud op peil te brengen en alle accommodaties (tenminste) op het niveau van de standaardinrichting te brengen. Voor de beschrijving van de standaardinrichting wordt verwezen naar het rapport van de Grontmij.

De gemeente is momenteel bezig met het formuleren van een privatiseringsbeleid. Het privatiseringsbeleid is geheel vrijblijvend. Sportverenigingen kunnen zelf bepalen of ze mee gaan in het privatiseringsbeleid of niet. Indien een sportvereniging tot privatisering besluit over te gaan, staat daar vanuit de gemeente een vergoeding tegenover.

¹ HC Consultancy, *Beheer- en exploitatieopzet binnensportaccommodaties Echt en Susteren*, 2002

² Grontmij Advies & Techniek, *Onderhoudsbeheersplan buitensportaccommodaties*, 2003

Enkele andere aspecten met betrekking tot de buitensportaccommodaties:

- Het in de begroting 2004 en de meerjarenraming gereserveerde onderhoudsbudget biedt onvoldoende ruimte voor verantwoord beheer van de buitensportaccommodaties (velden, gebouwen en secundaire voorzieningen);
- Het merendeel van de clubgebouwen in de voormalige gemeente Susteren is sterk gedateerd en derhalve zeer onderhoudsgevoelig. In de begroting is geen budget opgenomen om dit (vaak achterstallig) onderhoud te plegen;
- Momenteel wordt de aanleg van een motorcrossterrein in St. Joost voorbereid. In een ambtelijke notitie die daaraan is gewijd kwam onder andere naar voren dat de rol en betrokkenheid van de gemeente bij dergelijke initiatieven onvoldoende gedefinieerd is;
- Er is een proces gaande met betrekking tot de toekomst van sportpark In de Bandert. De inzet is dat dit gebied ontwikkeld wordt tot een leisurepark.
- Voor de uitvoering van de cultuurtechnische werken is het van groot belang dat binnen de afdeling Openbare Werken voldoende expertise beschikbaar is.

Openbare ruimte

De gemeente Echt-Susteren beschikt over een groot aantal wegen, paden en plassen die zich uitstekend lenen voor sportieve recreatie, zoals wandelen, fietsen, hardlopen, skeeleren, schaatsen, ruitersport en andere routegebonden vormen van sport en bewegen.

Bij het inrichten van de ruimte zijn er geen normen of richtlijnen met betrekking tot het integreren van ruimte voor sport, bewegen en spelen.

2.3.4 Subsidie- en tarievenbeleid

De basis voor de huidige tariefensystemen is gelegen in de nota 'Veldsportakkommodaties' van de gemeente Echt (1985) en de nota 'Akkommodatiebeleid' van de gemeente Susteren (1988).

In maart 2003 is de nota 'Harmonisatie subsidiebeleid Echt-Susteren' opgesteld. Hierin is de volgende doelstelling van het subsidiebeleid opgenomen:

'Het verstrekken van een financiële bijdrage door de gemeente in de vorm van een subsidie heeft direct dan wel indirect tot doel een bijdrage te leveren aan de instandhouding, ontplooiing en/of stimulering van het lokale gemeenschapsleven in zijn verschillende uitingsvormen en facetten. (sociaal culturele activiteiten, sport, cultuur, educatie, vrijwilligerswerk). De gemeente zal daarbij bijzondere aandacht schenken aan de leefbaarheid in de (kleine) kernen en aan de positie van jeugdigen en jongeren, ouderen en groepen van personen die in een achterstandssituatie verkeren of dreigen te geraken'.

Het algemene subsidiebeleid is gebaseerd op (onder andere) de volgende **uitgangspunten**:

- a) Bevordering van participatie en toegankelijkheid.*
Dit impliceert met name het bevorderen van de toegankelijkheid van voorzieningen en diensten. Waar een aanbod thans nog in onvoldoende mate aanwezig is, ligt een opdracht te bezien of zodanige voorwaarden gerealiseerd kunnen worden dat de capaciteit beter aansluit bij de vraag vanuit de samenleving.
- b) Voorkomen van sociale uitsluiting.*
Sociale uitsluiting heeft vele verschijningsvormen en gaat vaak gepaard met discriminatie, marginalisering, stigmatisering en achterstelling. Deze verschijnselen verdragen zich principieel niet met de samenleving die ons voor ogen staat en dienen voorkomen en aangepakt te worden.
- c) Vormgeving van het lokaal sociaal beleid*
Veruit de meeste welzijnsvoorzieningen kunnen alleen door de lokale overheid worden gerealiseerd. Te denken valt dan aan het jeugd - en jongerenbeleid, het ouderenbeleid, het kernenbeleid, het onderwijsachterstandenbeleid, het beleid educatie en inburgering, etc. Bij de vormgeving van het lokaal sociaal en educatief beleid vervult de gemeente de rol van regisseur. De uitvoering is in handen van betrokken instellingen in het werkveld.

In de nota is expliciet aandacht geschonken aan een vergelijking van subsidiëring van de sportverenigingen uit de gemeenten Echt en Susteren. In beide gemeenten was hoofdzakelijk sprake van waarderingssubsidies en werden subsidiegelden nauwelijks ingezet als beleidsinstrument. Bovendien waren er flinke verschillen tussen de hoogten van zowel de versterkte subsidies als gehanteerde tarieven. Geconcludeerd wordt dat de harmonisatie van het subsidiebeleid in samenhang met het tarieven- en accommodatiebeleid moet worden gezien.

Sportsubsidiebeleid: een overgangssituatie

In de ideale situatie zou in het verlengde van deze kadernota een nieuw subsidiebeleid zijn opgesteld. Echter, vanuit de noodzaak om op 1 januari 2005 het subsidiebeleid geharmoniseerd te hebben, is besloten een overgangssituatie te creëren. Parallel aan de totstandkoming van de onderhavige nota is voor de periode 2005 t/m 2007 een nieuw subsidiebeleid geformuleerd dat, indien overgenomen door de raad, de komende jaren uitgevoerd zal worden. Dit subsidiebeleid is niet gebaseerd op de kadernota sport.

Bij deze tijdelijke subsidieregeling zijn de volgende **grondslagen** van toepassing:

- waarderingssubsidie ten behoeve van de uitvoering van activiteitenprogramma's die gericht zijn op de doelgroepen jongeren en recreatieve sporters;
- 50% van de afdracht aan de overkoepelende sportbond;
- 50% van de huurkosten van de gemeentelijke sportaccommodaties;
- budgetsubsidie als vergoeding voor de kosten van onderhoudswerkzaamheden, in het geval een vereniging deze in eigen beheer uitvoert.

2.3.5 Sportstimulering en verenigingsondersteuning

Het gemeentelijk beleid van Echt en Susteren was hoofdzakelijk voorwaardenscheppend. Er was buiten de subsidiemogelijkheid voor kaderontwikkeling, weinig actief beleid gericht op sportstimulering of verenigingsondersteuning. Activiteiten die in dit kader plaatsvonden had een incidenteel en ad-hoc karakter. Wel is gebruik gemaakt van de landelijke stimuleringsregeling voor vrijwilligers, hetgeen geleid heeft tot het lokaal steunpunt vrijwilligers. In het kader van de Breedtesportimpuls, de subsidieregeling van het ministerie van VWS heeft de gemeente Echt-Susteren, samen met de gemeenten Roerdalen en Maasbracht, een aanvraag ingediend. De hoofdlijnen van deze aanvraag worden in hoofdstuk 6 weergegeven.

2.3.6 Topsport

Zowel in Echt als in Susteren is geen actief topsportbeleid gevoerd. Wel wordt er, met name vanuit het turnen en de atletiek, aan topsport gedaan.

De successen van Patrick Topturnen Echt alsmede grote publieksevenementen als de Runloop Echt en de Pepijnloop Echt dragen bij aan de promotie van de gemeente Echt-Susteren. Ook vanuit het toeristisch-recreatieve aspect zijn topsportevenementen interessant. Het huidige beleid ten aanzien van topsport bestaat uit het stimuleren van de verenigingen in de accommodatie- en subsidiesfeer. Topsport draagt bij aan het ondersteunen van de breedtesport.

2.3.7 Organisatie en communicatie

Binnen het gemeentelijk apparaat maakt sport onderdeel uit van de afdeling Welzijn. Toch was sportbeleid traditioneel een beleidsterrein dat los stond van de andere beleidsterreinen. Er was, en is, geen samenhang tussen sport, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, etc. De samenwerking die er was bestond uitsluitend op uitvoeringsniveau.

De gemeenteraad heeft recent besloten tot een reorganisatie, waarbij uitgegaan wordt van een dienstverleningsconcept. Wat hiervan de gevolgen zijn voor de sportverenigingen en andere partijen binnen de sport is op dit moment nog niet bekend.

Het beheer van de sportaccommodaties in de voormalige gemeente Echt wordt uitgevoerd door een intern verzelfstandigd organisatieonderdeel in de vorm van contractmanagement.

In de voormalige gemeente Echt was een Sportraad aanwezig, in Susteren niet. De Sportraad is per 1 maart 2003 opgeheven. Reden hiervoor lag in het feit dat draagvlak alsmede de expertise ontbrak. Sindsdien is er geen lokaal platform dat de belangen van de verenigingen behartigt en dat namens de clubs als overlegorgaan voor de gemeente optreedt.

Hoofdstuk 3 SWOT-Analyse

Het voorgaande hoofdstuk verhaalt over de huidige situatie van de sport in de gemeente Echt-Susteren en de ontwikkelingen die hierop van invloed zijn. Dit resulteert in een overzicht van sterke en zwakke punten, van kansen en bedreigingen. Deze worden hieronder schematisch weergegeven. Op basis van de SWOT-analyse (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) worden de uitdagingen voor het toekomstige beleid geformuleerd.

3.1 SWOT

<i>Sterkten</i>	<i>Zwakten</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Veel hoogwaardige sportaccommodaties, verspreid over de verschillende kernen van Echt-Susteren • Groot aantal sportverenigingen • Diversiteit aan sporten • Centrale ligging in de provincie en Euregio • Groene en landelijke karakter • Bezetting sportaccommodaties in Echt • Gebruikmaking (intergemeentelijk) van de breedtesportimpuls 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen éénduidig sportbeleid • Weinig innovatiekracht bij bestuur en ambtelijk apparaat • Onduidelijkheid ten aanzien van het financieel beleid van de gemeente • Ontbreken samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen • Weinig samenwerkingsverbanden ten aanzien van bestaande voorzieningen en activiteiten • Gebrekkige communicatie met en tussen de diverse partijen in de sport • Versnippering voorzieningen over veel kernen • Bezetting sportaccommodaties in Susteren • Ontbreken van gegevens over sportdeelname • Verschillen tussen Echt en Susteren met betrekking tot accommodaties, subsidies en tarieven • Onduidelijkheid over de rol en de betrokkenheid van de gemeente bij nieuwe (particuliere) initiatieven.
<i>Kansen</i>	<i>Bedreigingen</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Harmonisatie biedt kansen om het beleid te vernieuwen. Daarbij kunnen door de omvang van de nieuwe gemeente schaalvoordelen worden behaald. • Meer aandacht vanuit andere beleidsvelden voor sport als middel om maatschappelijke problemen aan te pakken • Stijgende populariteit individueel en anders- en ongeorganiseerde sportbeoefening • Behoeft bij diverse partners om samen te werken • Mogelijkheden om (sport)accommodaties te clusteren of multifunctioneel te gebruiken (zoals de opkomst van de brede scholen) • Vergrijzing (meer vrije tijd en ouderen zijn langer vitaal en sportief) • Jongerenparticipatie in vrijwilligerswerk • Kwaliteitsbewustzijn bij de consument 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontgroening • Vergrijzing • Tekort aan vrijwilligers • Economische recessie en bezuinigingen op alle overheidsniveaus • Toenemende wet- en regelgeving van de diverse overheden • Relatief teruglopend animo voor verenigingssport • Toenemende druk op de vrije tijd (vooral jongeren en tweeverdieners) • Gezondheid bij jongeren laat te wensen over (bewegingsarmoede en overgewicht)

3.2 Uitdagingen toekomstig beleid

Op basis van de analyse van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen kunnen de volgende uitdagingen voor het toekomstige beleid worden geformuleerd.

a) Inspelen op veranderend sportgedrag

Van oudsher werd sport voornamelijk beoefend door de jeugd. Sport was eigenlijk synoniem voor jeugdsport en wedstrijdsport en vond ook hoofdzakelijk plaats in verenigingsverband. De situatie is drastisch gewijzigd. De sport als afgebakend maatschappelijk terrein bestaat niet meer. Sport, leisure, recreatie, toerisme zijn meer en meer met elkaar verbonden. De sportbehoeften van de burgers (van alle leeftijden) zijn veranderd. De veranderde sportinfrastructuur en het veranderende sportgedrag zal ook zijn weerslag moeten krijgen in het gemeentelijk beleid.

b) Het behouden en versterken van de functie van sportverenigingen

De (sport)verenigingen spelen een belangrijke rol bij het bevorderen en behoud van de leefbaarheid in de woonkernen. Echter, de traditionele sportvereniging is vooral intern gericht en heeft weinig oog voor ontwikkelingen in de maatschappij. Wil de vereniging de toekomst met vertrouwen tegemoet zien zal ze zich, met behoud van de sterke punten, moeten ontwikkelen tot een organisatie die oog heeft voor en onderdeel uitmaakt voor de maatschappij en die in staat is in te spelen op ontwikkelingen en de behoeften van de sporters. Innovatie, samenwerking, schaalvergroting en professionalisering zijn hierbij kernbegrippen. Een belangrijke gemeentelijke taak zal zijn weggelegd voor ondersteuning van de lokale sportwereld bij dit proces. Het streven daarbij is om de eigen verantwoordelijkheid van individuen en organisaties te bevorderen. Het stimuleren van de zelfwerkzaamheid en professionaliteit bij de clubs en het terugdringen van de gemeentelijke bemoeienis hoort daar bij.

c) Gericht stimuleren van de sportdeelname

Nog nooit was de sportdeelname in Nederland zo hoog als tegenwoordig. Toch blijven er groepen in de samenleving die niet of weinig sporten en bewegen. Daarbij kan sport een meerwaarde betekenen voor de realisatie voor andere doelen. Voor de gemeente Echt-Susteren wordt daarbij vooral gedacht aan het bevorderen van de participatie en gezondheid van jongeren en mensen met een beperking, het bevorderen dat ouderen zo lang mogelijk gezond en vitaal blijven en het behouden en vergroten van de leefbaarheid in de kernen. Een pro-actieve en integrale aanpak is daarbij een vereiste.

d) Structureren van communicatie, overleg en samenwerking

De communicatie met de sportwereld is een aspect dat verbetering behoeft. Het moet duidelijk zijn met welke vragen op sportgebied men wel of niet bij de gemeente terecht kan. De gemeente zal de sportverenigingen en andere betrokken partijen duidelijkheid moeten geven over te nemen of genomen beslissingen. Op dit moment bestaat er daarvoor geen structuur.

e) Zorgdragen voor een eigentijds voorzieningenaanbod

Niet zozeer het uitbreiden van het aantal accommodaties als wel de kwaliteit van de bestaande accommodaties vergt aandacht. Het beleid zal gericht zijn op het behoud van voldoende en kwalitatief goede sportaccommodaties, waarbij een basisvoorzieningenniveau maatgevend is. De gemeente wil versnippering tegengaan en streeft naar het zoveel mogelijk koppelen en clusteren van voorzieningen. Daarnaast zal de gemeente aandacht hebben voor sport en bewegen in de openbare ruimte. Veilig en uitnodigend zijn sleutelwoorden, waarbij aansluiting gezocht moet worden bij de veranderende vraag.

f) Het actief en gericht inzetten van subsidies en tarieven als beleidsinstrument

Sport dient voor de verenigingen betaalbaar te blijven. Het subsidie- en tarievenbeleid dient daarvoor zorg te dragen. Anderzijds mag de overheid van de verenigingen vragen een bijdrage te leveren aan het realiseren van de doelstellingen van het gemeentelijk beleid. Het beleid zal een balans moeten vinden tussen deze aspecten. Duidelijk is dat resultaatgerichtheid en het sturen op output uitgangspunten zijn die passen bij modern sportbeleid.

Hoofdstuk 4 Contouren van het sportbeleid

Tot op heden bestaat de gemeentelijke aandacht voor sport hoofdzakelijk uit het zorgdragen voor instandhouding van accommodaties en het door middel van niet kostendekkende tarieven en subsidies betaalbaar houden van de sportdeelname. Veel van de bestaande zaken zullen gehandhaafd worden. Maar de gemeente zal nog meer vanuit de eigen betrokkenheid een actief sportbeleid voeren.

In dit hoofdstuk worden de visie op sport en de doelstellingen voor het sportbeleid voor de beleidsperiode 2005 - 2009 uiteengezet. Uitgegaan is van het profiteren van sterke punten, zwakke punten verminderen, bedreigingen afwenden en kansen benutten. Per beleidsonderwerp (accommodaties, sportstimulering, tarieven, subsidies en communicatie) worden een visie en doelstellingen beschreven. Vanaf hoofdstuk 5 volgt per beleidsinstrument een uitwerking.

4.1 Algemene toekomstvisie en strategische doelen

Sport neemt in Echt-Susteren een belangrijke plaats in en is van grote maatschappelijke betekenis. De meeste inwoners ervaren sport als een aangename tijdsbesteding, het is leuk om te doen en draagt bij aan de geestelijke en fysieke gezondheid.

De gemeente Echt-Susteren vindt het van belang te bevorderen dat sport en bewegen bijdragen aan een kwalitatief goede leefomgeving. Aan een gemeente waar het prettig wonen, werken en recreëren is en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Sport is daarbij fundamenteel. Het bevordert maatschappelijke integratie, voorkomt sociaal isolement en levert een bijdrage aan de sociale en mentale vorming van mensen. Bovendien wordt door sport en beweging de gezondheid bevorderd.

Sport staat midden in de Echt-Susterse samenleving, sportorganisaties hebben een belangrijke sociale functie in de kernen. Ze zijn een bindende factor. Sport is niet langer een autonome functie, maar werkt in toenemende mate samen met andere sectoren, zoals bijvoorbeeld jeugdbeleid, ouderenbeleid, gezondheidsbeleid en onderwijsbeleid. Ook op de andere beleidsterreinen wordt 'sportinclusief' beleid gevoerd.

De gemeente is één van de partijen die actief zijn op het vlak van sport en bewegen. De gemeente wil daarbij een eigentijds, ontwikkelingsgericht sportbeleid voeren. Uitgangspunt is dat waar mogelijk ruimte gegeven wordt aan het particulier initiatief.

Strategische doelen gemeentelijk sportbeleid

Vanuit haar verantwoordelijkheid om duidelijke kaders te stellen, heeft de gemeente Echt-Susteren de volgende strategische bedoelingen met haar sportbeleid:

- a) Het inzetten van sport als instrument om maatschappelijke doelen te realiseren, waarbij sport gezien wordt als een sociaal bindmiddel.
- b) Het voor iedereen toegankelijk houden en maken van de sport, opdat zoveel mogelijk burgers kunnen gaan sporten.
- c) Het in samenhang aanbieden van sport door vorm en inhoud te geven aan de driehoek Buurt – Onderwijs – Sport.
- d) Het bevorderen van de breedtesport, waarbij sport en bewegen wordt ingezet als middel om bij te dragen aan het oplossen van lokale, maatschappelijke problemen en ter versterking van de sociale infrastructuur.

Kerntaken

De invulling van sport behoort tot de autonome taken van gemeenten. De gemeente kan derhalve keuzes maken aangaande de reikwijdte van haar sportbeleid. De gemeente Echt-Susteren wil de volgende rollen vervullen in relatie tot sport en bewegen:

Voorwaardenscheppende rol

Deze rol wordt ingevuld in de vorm van investeringen in bestaande en nieuwe sportaccommodaties, het verstrekken van subsidies en het hanteren van een redelijk tarievenstelsel. Door het scheppen van deze voorwaarden maakt de gemeente het mogelijk dat het aanbod van sportvoorzieningen kwalitatief en kwantitatief past bij de omvang van en de vraag vanuit de bevolking en de ambities van de raad.

Stimulerende rol

De gemeente stimuleert sportdeelname door het verstrekken van subsidies, het gebruikmaken van subsidies van andere overheden, het ondersteunen van (nieuwe) initiatieven, het inzetten van sport om maatschappelijke doelen na te streven en door het communiceren met de bevolking.

Regisserende rol

De gemeente regisseert de uitvoering van het beleid, bevordert en regisseert (lokaal én bovenlokaal) samenwerking tussen partijen die er op is gericht het aanbod aan voorzieningen te versterken en/of de maatschappelijke waarde van de sport te benutten en neemt initiatieven die leiden tot vernieuwing.

Rol als eigenaar, beheerder en exploitant van accommodaties

De gemeente is eigenaar van binnensportaccommodaties zoals de gymzalen, sporthallen en het zwembad. Het beheer en de exploitatie van de binnensport zijn geen kerntaken van de gemeente. Waar mogelijk en wenselijk wordt dit overgedragen aan de gebruikers. Op basis van eerdere besluitvorming is dit proces reeds ingezet.

Ten aanzien van de buitensportaccommodaties blijft de gemeente eigenaar van de gronden. De opstallen zijn waar mogelijk in eigendom van de gebruiker. De gemeente heeft een rol bij het groot onderhoud en de renovaties van de buitensportvoorzieningen. Het klein onderhoud en beheer is c.q. wordt de taak van de gebruikers.

Rol als controleur en begeleider

De gemeente controleert of de partijen die het sportbeleid uitvoeren, dat doen conform de gemaakte afspraken. De gemeente wil in dit traject ook een coachende rol vervullen.

4.2 Accommodatiebeleid

Visie

In het accommodatiebeleid zal de nadruk komen te liggen op het behoud van kwaliteit en het harmoniseren van een basisniveau over alle accommodaties. Leidend hierbij zijn niet alleen sporttechnische eisen, maar ook eisen als voldoende ruimte, bereikbaarheid, nabijheid en sociale veiligheid. Verder draagt de gemeente zorg voor de betaalbaarheid van de accommodaties, wat tot uitdrukking komt in het tarievenbeleid.

De gemeente vindt dat de gebruikers zelf medeverantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de accommodaties. Ook van hen mag dus, al naar gelang de mogelijkheden, een bijdrage worden verlangd voor het behoud van de goede kwaliteit van de accommodaties.

Doelstellingen

1. *Vaststellen van een standaardinrichting (zijnde het minimale voorzieningenniveau per sportaccommodatie) van voorzieningen, zowel voor de binnensport als de buitensport.*
2. *De kwaliteit van de sportaccommodaties in de voormalige gemeenten Echt en Susteren dient op een gelijk niveau te worden gebracht. Op lange(re) termijn borgen van de kwaliteit van de voorzieningen door middel van beheers- en meerjarenplannen.*

3. *Het afstemmen van de capaciteit in accommodaties op de vraag van de gebruikers, waarbij overcapaciteit dient te worden beperkt.*
4. *Bij de realisatie en renovatie van sportaccommodaties moet worden uitgegaan van duidelijke uitgangspunten die de multifunctionaliteit en toegankelijkheid van voorzieningen waarborgen. Het realiseren van nieuwe 'stand-alone' voorzieningen is alleen denkbaar wanneer er geen mogelijkheden zijn om deze voorzieningen te koppelen of clusteren bij andere voorzieningen voor sport, welzijn of onderwijs.*
5. *Het formuleren van toetsingscriteria voor nieuwe (particuliere) wensen en vaststellen van de rol en de reikwijdte van de betrokkenheid van de gemeente daarbij.*
6. *Het ontwikkelen van contractmanagement ten behoeve van het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke binnensportaccommodaties. Hierbij dienen de mogelijkheden onderzocht te worden om op dit punt samenwerking op regionaal niveau te realiseren.*
7. *Er wordt gestreefd naar privatisering van accommodaties en onderhouds- en beheerstaken indien dit tenminste leidt tot behoud van kwaliteit en voordelen voor zowel de gebruikers als de gemeente.*
8. *Bij de uitwerking van het leisurepark In de Bandert invulling geven aan de driehoek buurt-onderwijs-sport.*
9. *Bij de inrichting van de openbare ruimte moet er aandacht zijn voor en ruimte gegeven worden aan sport, spelen en bewegen. Hiertoe behoort ook het zorgdragen voor de toegankelijkheid van (sport)voorzieningen voor mensen met een beperking.*

4.3 Subsidies en tarieven

Visie

De gemeente stelt een groot aantal sportvoorzieningen ter beschikking aan haar bevolking. Via het subsidie- en tarievenbeleid werden deze voorzieningen betaalbaar gehouden. Tot dusverre was het zo dat de gemeente veel subsidies verstrekke zonder harde eisen over de besteding van het geld. Verenigingen kregen geld op basis van hun (jeugd)ledental. De gemeente is van mening dat er duidelijker verband moet zijn tussen de door haar verstrekte gelden en maatschappelijke doelen. Een deel van het subsidiebudget zal daarom meer dan voorheen worden gekoppeld aan te leveren prestaties. Zo kunnen verenigingen en andere instanties, naast de ledenbijdrage, rekenen op extra financiële ondersteuning van de gemeente, mits zij die middelen benutten voor specifieke activiteiten of evenementen. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten gericht op het stimuleren van sportbeoefening door ouderen en jeugdigen.

Kortom, de kernbegrippen van het nieuwe subsidie- en tarievenbeleid zijn outputgerichtheid, transparantie, beheersbaarheid en uitvoerbaarheid.

Doelstelling

1. *Het harmoniseren van de subsidies en tarieven vindt plaats op basis van een tijdelijke regeling, waarbij uitgangspunten zijn dat de financiële gevolgen voor de gebruikers zoveel mogelijk worden beperkt en dat de overgangsregeling voor de gemeente betaalbaar blijft.*
2. *De gemeente stimuleert met projectsubsidies verenigingen en andere organisaties om activiteiten te organiseren, teneinde de kwaliteit van het sportaanbod te verhogen, een vernieuwend aanbod mogelijk te maken en de sportdeelname te vergroten.*
3. *De gemeente ontwikkelt een subsidie- en tarievenbeleid voor na de overgangperiode waarbij outputgerichtheid, transparantie, beheersbaarheid en uitvoerbaarheid uitgangspunten zijn.*

4.4 Sportstimulering en verenigingsondersteuning

Visie

Uit landelijke onderzoeken blijkt dat steeds minder mensen regelmatig bewegen, dat overgewicht toeneemt en hartklachten in aantal toenemen. Ook in Echt-Susteren zijn deze tendensen zichtbaar. Sport heeft op dit terrein een belangrijke preventieve functie. Ook op sociaal terrein speelt sport een belangrijke rol. Sport is een bindende factor in de kernen. De sportdeelname bij de jeugd speelt een extra belangrijke rol. Door hen al op jonge leeftijd met sport kennis te laten maken, wil de gemeente een blijvende sportdeelname bevorderen. De gemeente hecht er daarom aan -onder meer door samenhang te realiseren tussen het onderwijsbeleid, gezondheidsbeleid, welzijnsbeleid en jeugdbeleid- dat alle inwoners binnen de gemeentegrenzen regelmatig een sport- of bewegingsactiviteit kunnen beoefenen.

De sportverenigingen zijn een bindmiddel in de gemeente en tussen bevolkingsgroepen. Sportverenigingen spelen ook een belangrijke rol bij de uitvoering van het sportbeleid. De gemeente zal daarom de georganiseerde sport (sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties die sportactiviteiten aanbieden) ondersteunen en faciliteiten bieden waarmee zij hun sociale functie optimaal kunnen uitvoeren.

Vrijwilligerswerk is een wezenlijk onderdeel van de sportinfrastructuur. Zonder vrijwilligers geen vereniging. Zonder vrijwilligers geen georganiseerde sport. Veel verenigingen geven aan dat het moeilijk is om gekwalificeerde vrijwilligers te mobiliseren. Taakverzwaring door scherpere regelgeving en het (moeten) inspelen op nieuwe behoeften, vragen meer inspanningen en kwaliteit van de huidige vrijwilliger. De gemeente wil er voor zorgdragen dat de vrijwilligers in de sportverenigingen behouden blijven en dat zij hun vrijwilligersfunctie optimaal kunnen uitoefenen.

Doelstellingen

1. *De gemeente bevordert een blijvende sportdeelname onder alle lagen van de bevolking, teneinde bij te dragen aan de gezondheid en het welzijn van de inwoners van Echt-Susteren. De verenigingen worden gestimuleerd om hieraan een bijdrage te leveren.*
2. *Het gemeentelijk beleid ten aanzien van sport, onderwijs, gezondheidszorg en jeugd, ouderen en mensen met een beperking zal worden geïnventariseerd, waarna afstemming tussen de verschillende beleidsvelden plaatsvindt.*
3. *De gemeente Echt-Susteren draagt actief bij aan de professionele ondersteuning van sportverenigingen (zowel bestuurlijk, organisatorisch als technisch) en andere vrijwilligersorganisaties en voert een actief vrijwilligersbeleid zodat de verenigingen hun maatschappelijke functie zo goed mogelijk kunnen vervullen.*
4. *Vaststellen van een visie op de moderne sportvereniging en het ontwikkelen van een aanbod om welwillende verenigingen te ondersteunen bij het verbeteren van de 'gezondheid' van hun club.*
5. *Resultaatgericht werken vraagt ook om het meten van resultaat. De gemeente dient structureel inzicht te hebben in onder andere de ontwikkeling van sportdeelname en wensen en behoeften van burgers aangaande sport en bewegen.*

4.5 Communicatie, overleg en samenwerking

Visie

Sportverenigingen hebben behoefte aan communicatie met de gemeente over het sportbeleid. Maar ook onderling wil men meer uitwisselen en van elkaars ervaringen profiteren. Ook het gemeentelijke apparaat heeft behoefte aan meer communicatie met het veld. Daartoe zal de gemeente actief in overleg treden met de sportorganisaties en hen betrekken bij de uitvoering van het sportbeleid en de formulering van nieuw beleid. Het heeft de voorkeur om de uitvoering van het sportbeleid in handen te leggen van één herkenbaar punt.

Doelstelling

1. *Realiseren van een gestructureerd overleg van de gemeente met de georganiseerde sport.*
2. *Het ontwikkelen van communicatiekanalen en het benutten van bestaande communicatiemiddelen om de diverse partijen rechtstreeks te informeren over het beleid en de activiteiten van de gemeente.*
3. *Het realiseren van een (indien mogelijk regionaal) sportservicebureau.*

Hoofdstuk 5 Accommodatiebeleid

Het ter beschikking stellen van de accommodaties is van oudsher een belangrijk onderdeel van het gemeentelijke sportbeleid. De gemeenten Echt en Susteren hebben in het verleden een groot aantal sportaccommodaties gesticht om aan de sportieve vraag tegemoet te komen. De nieuwe gemeente Echt-Susteren richt zich de komende jaren op de kwaliteitsborging van het bestaande aanbod. De bestaande accommodaties zijn de basisvoorzieningen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en wordt getypeerd als zijnde A-accommodaties. Deze accommodaties zullen planmatig moeten worden verbeterd, zodat een aanvaardbaar gebruiksniveau wordt gehandhaafd c.q. bereikt. Is kwaliteitsverbetering geen optie, dan zal moeten worden nagedacht over vervanging.

In dit hoofdstuk gaan wij nader in op achtereenvolgens de kwaliteit van de accommodaties, de omvang van het aanbod en de wijze van beheer en exploitatie.

5.1 Optimale kwaliteit

5.1.1 Standaardinrichting

Belangrijkste uitdaging is het harmoniseren van het accommodatiebeleid, gericht op de bestaande binnen- en buitensportaccommodaties. Uitgangspunt daarbij is dat de kwaliteit van de sportaccommodaties zowel voor de gemeente als de gebruikers aanvaardbaar moet zijn. De gemeente stelt de volgende eisen aan de accommodaties:

- veilig;
- functioneel;
- eigentijds;
- toegankelijk;
- beschikbaar;
- bereikbaar.

In het onderhoudsbeheersplan van de Grontmij is een nauwkeurige omschrijving opgenomen van de standaardinrichting van de gemeentelijke buitensportvoorzieningen (voetbal, tennis en atletiek). Deze standaardinrichting is het minimale voorzieningenniveau per accommodatie. Bepaling hiervan is nodig om het accommodatievolumebeleid vast te omlijnen. De standaardinrichting is gebaseerd op normeringen van de sportbonden, NOC*NSF en de algemeen gehanteerde planningsnormen (zie bijlagen).

Een onderscheid tussen binnen- en buitensportaccommodaties is, dat de buitensportaccommodaties vaak voor één specifieke sporttak zijn bestemd, terwijl de binnensportaccommodaties zowel gebruikt worden ten behoeve van het bewegingsonderwijs als voor een verscheidenheid van zaalsporten. Dat dit consequenties heeft voor de bouw en inrichting is evident. Naast de geldende wettelijke voorschriften, zoals het bouwbesluit en bestemmingsplannen, zijn door de sportbonden en NOC*NSF sporttechnische normen vastgesteld. Hoewel deze geen wettelijke status hebben, conformeert de gemeente zich aan deze sporttechnische normen. Voor het onderwijsgebruik baseert de gemeente zich op de zogenaamde LONDO-normen. In aanvulling hierop wil de gemeente bij de planontwikkeling van een gymzaal rekening houden met een betere en grotere voorziening. In plaats van de vroegere standaardmaat 22x12x5,5 meter, heeft voor een gymzaal een afmeting van minimaal 24x13x7 meter de voorkeur. Een dergelijke zaal komt tegemoet aan de aanbevelingen die gedaan zijn in het onderzoek naar gebruik, waardering en toekomst van de gymaccommodatie³ en biedt kansen voor de gymnastieksport en het sportonderwijs.

³ Poel, H. van der, *De gymaccommodatie: gebruik, waardering, toekomst*, 2001.

Om de kwaliteit van de binnensportaccommodaties structureel te bewaken gaat de gemeente cyclisch, iedere vijf jaar, kwaliteitsbeoordelingen en knelpunteninventarisaties uitvoeren welke richtinggevend zijn voor de onderhoudsplanung en vervanging van accommodaties. De gemeente zal zich maximaal inspannen om situaties waarin achterstallig onderhoud voorkomt, te verhelpen.

5.1.2 Achterstallig onderhoud verhelpen

Een permanent aandachtspunt is de zorg voor het dagelijks en periodiek onderhoud, zowel voor gemeentelijke als geprivatiseerde voorzieningen. Er is vooralsnog geen noodzaak tot het vervangen van accommodaties, zolang ze in functionele en technisch aanvaardbare staat verkeren. Op basis van de rapporten van de Grontmij en HC Consultants kan worden geconcludeerd dat een aantal accommodaties gebreken vertoont die terstond verholpen moeten worden.

Ingenieursbureau Oranjewoud heeft voor de buitensport een raming opgezet van de uitvoering van het onderhoud, conform de standaardinrichting van de terreinen. Daarbij bleek dat het huidige exploitatiebudget absoluut niet toereikend is om de in het onderhoudsbeheersplan voorgestane kwaliteit te garanderen. Hiervoor zou het exploitatiebudget verhoogd moeten worden van € 229.400,- naar € 400.000,-. Een dergelijke structurele aanpassing van de onderhoudsbegroting, in het licht van de beperkte budgettaire mogelijkheden van de gemeente Echt-Susteren, is op dit moment financieel **niet** haalbaar. Ten aanzien van het onderhoud wordt het volgende voorgesteld:

1. Saneren van de overcapaciteit. Volgens de rapportage van de Grontmij betreft dit vier velden;
2. Voor de korte termijn in overleg met de afdelingen openbare werken en financiën beziën welk budget nodig is voor het onderhoud van de sportvelden. Voor het wegwerken van achterstallig onderhoud en uitgestelde vervangingen is een eenmalige extra investering noodzakelijk;
3. Uitvoeren van de dagelijkse en periodieke onderhoudsactiviteiten op de buitensportaccommodaties;
4. Op langere termijn borgen van de kwaliteit aan de hand van een meerjaren (groot)onderhouds- en vervangingsplan op basis waarvan fondsvorming plaats kan vinden uit jaarlijkse stortingen ten laste van de exploitaties (voor zowel de binnensport- en buitensportaccommodaties);
5. In overleg treden met de gebruikers van de buitensport om de mogelijkheden te beziën om taken over te dragen (zie § 5.3.2);
6. Na de overdracht van taken zal opnieuw beziën moeten worden welk exploitatiebudget nodig is om het gewenste kwaliteitsniveau te borgen, waarna stapsgewijs naar dit budget kan worden toegegreid.

Clubgebouwen

Het merendeel van de clubgebouwen in de voormalige gemeente Susteren is gedateerd. Het huidige onderhoudsbudget (ca. € 10.000,-) is, uitgaande van het onderhoudsbeheersplan, niet toereikend voor het onderhoudsprogramma. Via de voorjaarsnota is reeds een bedrag van € 150.000,- beschikbaar gesteld voor het wegwerken van de meest in het oog springende tekortkomingen. In het kader van de harmonisatie wil de gemeente de clubgebouwen, de additionele voorzieningen (zoals entreehokjes, bergruimten, etc.) en de veldobjecten (zoals tribunes) 'om niet' overdragen aan de Susterse verenigingen, zodat het accommodatieniveau in overeenstemming wordt gebracht met de standaardinrichting, waarvan gebouwen immers geen onderdeel uitmaken. Van belang is dat de gebruikers kunnen starten vanuit een 'blanco' situatie. Dat wil zeggen dat zij voldoende tijd moeten krijgen om voor de toekomstige vervangingen en groot onderhoud te kunnen reserveren. Om gebruikers de ondersteunen bij benodigde investeringen, kan gebruik gemaakt worden van de investeringssubsidieregeling. Bovendien wordt geadviseerd om het overdragen van de opstallen over drie jaar te evalueren. Wanneer daarbij blijkt dat er sprake is van ongelijkheid of dat bepaalde gebruikers (financieel) in de problemen zijn gekomen, kan dit door de gemeente worden 'gerepareerd'.

5.1.3 Renovatieplanning

In het onderhoudsbeheersplan buitensportaccommodaties is voor de periode 2003 t/m 2013 een renovatieprogramma opgenomen. Op basis van dit programma is via de voorjaarsnota 2003 een krediet van € 478.000,- beschikbaar gesteld voor de financiering van renovaties gedurende de periode 2003 t/m 2006. Conform de renovatieplanning van het onderhoudsbeheersplan worden ook na 2006 middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van het plan moet externe ondersteuning worden gezocht.

5.1.4 Kansen benutten

Landelijk is er een ontwikkeling om meer eigentijdse sportaccommodaties te realiseren. Eigentijds niet alleen in de sportfunctionele zin, maar ook wat betreft hygiëne, sociale veiligheid of toegankelijkheid. Echt-Susteren wil wat dit betreft kansen benutten.

Als accommodaties fysiek en financieel afgeschreven zijn, zal een besluit worden genomen over de verdere toekomst van die accommodaties. Indien de gemeente besluit ze te vervangen, zullen de actuele sporttechnische en functionele eisen worden nageleefd. Een eerste kans die zich voordoet is de voorgenomen nieuwbouw van het VMBO, waarbij ook gesproken wordt over een binnensportaccommodatie (2 gymzalen c.q. 1 sportzaal). Bij de planontwikkeling kan wat betreft de maatvoering van een gymzaal rekening worden gehouden met de aanbevelingen die gedaan zijn in het al genoemde onderzoek naar gebruik, waardering en toekomst van de gymaccommodatie. Een tweede kans betreft de nieuwe sportaccommodatie die tussen Maria-Hoop en Koningsbosch wordt gerealiseerd. Hierbij dient gezocht te worden naar mogelijkheden om deze accommodatie multifunctioneel in te zetten.

5.2 Omvang en spreiding

Elke inwoner moet sportvoorzieningen binnen een aanvaardbare afstand van zijn of haar woning aantreffen. In de gemeente Echt-Susteren, een gemeente met een groot aantal verspreid liggende kernen, is dit een grote opgave. De inwoners in de kleinere plaatsen zijn voor sportactiviteiten in de directe omgeving aangewezen op het aldaar aanwezige aanbod. Voor de beoefening van andere sporten zullen zij moeten uitwijken naar andere plaatsen. Een eigen accommodatie voor een nieuwe sport in die kern is niet haalbaar, omdat de kosten hiervan niet opwegen tegen de financiële en maatschappelijke opbrengsten.

De gemeente meent dat het huidige aanbod per kern van een aanvaardbaar niveau is. Het beleid is primair gericht op het in overeenstemming brengen van vraag en aanbod. Gezien de overcapaciteit, met name bij de binnensportaccommodaties in de voormalige gemeente Susteren, kan dit uitvoering krijgen door enerzijds nieuwe activiteiten te starten of anderzijds door het afstoten van bestaande accommodaties. Het beoogde resultaat is een hogere bezettingsgraad. Het aanbod zal pas worden uitgebreid als de te verwachten vraag en het maatschappelijke en financiële rendement in evenwicht zijn. Dit betekent dat de gemeente cyclisch zal moeten inventariseren in hoeverre het aanbod nog tegemoet komt aan de vraag. Bij het inventariseren van kwalitatieve knelpunten (zie § 5.1.2) moeten daarom ook kwantitatieve gegevens worden opgenomen als ledentallen en het gewenste aantal gebruiksuren van voorzieningen.

5.2.1 Nieuwe initiatieven

De gemeente is voorstander van samenwerking met particuliere partijen. Ondernemers blijven echter verantwoordelijk voor de eigen activiteiten en initiatieven. Wanneer particuliere initiatieven een kwalitatieve aanvulling betekenen op het bestaande aanbod, is dit voor de gemeente aanleiding hier met een positieve grondhouding haar medewerking te verlenen.

Ten aanzien van de realisatie van nieuwe (particuliere) voorzieningen is voorafgaand aan een ruimtelijk vraagstuk in principe een ander vraagstuk aan de orde, namelijk het bepalen van de wenselijkheid van de te realiseren voorzieningen. Bij de beoordeling van nieuwe initiatieven spelen er drie belangrijke aspecten een rol:

1. De behoefte waarin een nieuwe te realiseren voorziening voorziet;
 2. In hoeverre sluit het initiatief aan bij het gemeentelijk beleid;
 3. De financiële haalbaarheid.
- Ad. 1 De initiatiefnemer zal (onderbouwd door bijvoorbeeld marktonderzoek) moeten aantonen dat er behoefte bestaat aan een dergelijke voorziening. Dit kan zijn op lokaal niveau, maar ook op regionaal of landelijk niveau.
- Ad. 2 De gemeente zal nieuwe initiatieven toetsen op mogelijke strijdigheid ten opzichte van het gemeentelijk beleid. Hieronder wordt ook de (sociale) veiligheid verstaan.
- Ad. 3 Naast het aantonen van een behoefte is het van belang dat ook de financiële haalbaarheid wordt aangetoond. Punt 1 vormt hiervoor uiteraard een eerste voorwaarde, maar los hiervan dient duidelijkheid te bestaan over de wijze van financiering en een gedetailleerde exploitatieopzet.

Wordt vervolgens een positieve afweging gemaakt, dan beperkt de rol van de gemeente zich tot het verlenen van planologische medewerking aan de realisatie van het nieuwe initiatief. Is de initiatiefnemer een vereniging, dan kan de rol van de gemeente uitgebreid worden tot:

- Het beschikbaar stellen van de grond (tegen een huurtarief dat past binnen het tarievenbeleid) ten behoeve van de aanleg van de voorziening;
- Het (mogelijk) toekennen van een investeringssubsidie ten behoeve van de oprichtingskosten van opstallen/gebouwen (conform de investeringssubsidieverordening);
- Het (mogelijk) jaarlijks verlenen van een subsidie op grond van de subsidieverordening sportverenigingen.

In de inleiding van dit hoofdstuk is gesteld dat de bestaande voorzieningen te typeren zijn als A-accommodaties. Accommodaties die op basis van een nieuw particulier initiatief gerealiseerd worden, zijn in principe B-accommodaties. Het verschil van deze accommodaties ten opzichte van de A-accommodaties is dat de gemeente niet verantwoordelijk is voor de aanleg, het onderhoud, het beheer en de exploitatie. Afhankelijk van de ontwikkeling van de vraag en de positie van de voorziening kan de status veranderen.

5.2.2 Sport en bewegen in de openbare ruimte

Echt-Susteren leent zich uitstekend voor allerlei routegebonden sporten, zoals fietsen, wandelen en skeeleren. De gemeente wil het recreatief en sportief gebruik van deze voorzieningen door haar inwoners en de vele dag- en verblijfsrecreanten bevorderen. De gemeente zal zich, samen met de provincie, het waterschap en andere instanties, sterk maken voor veilige fietspaden, wandelpaden, ruiterspaden, vaarroutes en andere recreatieve sport geschikte voorzieningen of routes. Routes kunnen extra aantrekkelijk zijn door gebruikmaking van de centrale ligging van Echt-Susteren in de Euregio.

Wat betreft de inrichting van de wijken en kernen dient in samenspraak met deskundigen op het gebied van ruimtelijke ordening en planologie bekeken te worden waar onvoldoende mogelijkheden zijn om te sporten, bewegen en spelen. Op basis hiervan kunnen vervolgens verbeteringen worden doorgevoerd.

5.3 Privatisering bij wederzijds voordeel

Het beheren en exploiteren van de sportaccommodaties is in Echt-Susteren een taak die door meer partijen wordt uitgevoerd:

- de gemeente, die deels zelf werkzaamheden doet, deels uitbesteed werk laat verrichten;
- de buitensportverenigingen, die onderhoud aan de sportparken en/of opstallen verrichten. De omvang van de takenpakketten is per situatie verschillend;
- de intern verzelfstandigde dienst die verantwoordelijk is voor het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties.

Het is duidelijk dat het particuliere initiatief een grote rol speelt in het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties. Gezien de ontwikkelingen in Nederland de laatste jaren, kan geconstateerd worden dat het traditionele beheermodel, een gemeente die beheert en onderhoudt, terrein verliest. Daarentegen blijkt dat gemeenten voorzichtiger worden met privatiseren van beheers- en onderhoudstaken van sportaccommodaties. In de praktijk blijkt regelmatig dat sportverenigingen problemen hebben met het adequaat uitvoeren van onderhouds- en beheerstaken. Dit was ook de reden om in de startnotitie kritisch te zijn over privatiseren. Wanneer echter toch geopteerd wordt voor privatisering dient hier een duidelijke visie aan ten grondslag te liggen. Privatisering, primair vanuit financieel oogpunt, is niet aan te raden. Daarbij komt dat er door gewijzigde regelgeving minder fiscale voordelen behaald kunnen worden. Ook blijkt uit het Nationaal Zwembad Onderzoek 2002⁴ dat privatisering niet automatisch leidt tot een beter exploitatieresultaat.

De gemeente Echt-Susteren kiest nadrukkelijk voor het ruimte bieden aan het particulier initiatief en het terugtreden van de overheid. Vanuit deze visie is privatisering goede optie. Echter, een kritische afweging en een zorgvuldig proces blijven noodzaak. Een verandering van beheervorm kan niet dwingend worden opgelegd. Het is iets waarvoor beide partijen (gemeente en particulier) op basis van vrijwilligheid moeten kiezen en waarbij zij een beargumenteerde en verantwoorde afweging maken, onder erkenning van ieders eigen verantwoordelijkheid. Er zal sprake moeten zijn van een synergetisch effect: voor beide partijen zal de nieuwe situatie voordelen op moeten leveren.

Grondslagen voor privatisering

Om de zorgvuldigheid van het privatiseringsproces te waarborgen, dienen tenminste de volgende elementen onderdelen van het privatiseringskader uit te maken:

- Privatisering moet zowel voor de gemeente als de gebruiker leiden tot een win-winsituatie.
- Privatisering heeft betrekking op het beheer en onderhoud. De terreinen blijven eigendom van de gemeente.
- Om te waarborgen dat het proces zorgvuldig wordt doorlopen wordt een (externe) projectcoördinator aangesteld.
- De sportverenigingen zullen professionele ondersteuning krijgen bij privatisering opdat gewaarborgd wordt dat de clubs over voldoende menskracht en deskundigheid beschikken. Het opstellen van een 'bedrijfsplan' maakt hiervan onderdeel uit.
- Investeringsubsidies worden ingezet om de sportverenigingen financieel te ondersteunen.

Deze onderdelen worden in de volgende paragrafen toegelicht.

⁴ Flikweert Leisure Consultants, *Nationaal Zwembad Onderzoek NZO 2002*, 2002.

5.3.1 Binnensportaccommodaties en zwembad

Privatisering van het zwembad, de sporthallen, de sportzalen en de gymnastieklokalen die nu nog volledig in gemeentelijk beheer zijn is voor commerciële partijen niet interessant, omdat de gemeente het gebruik door onderwijs en sportverenigingen als belangrijkste voorwaarde stelt. In die zin levert privatisering naar verwachting geen voordelen op.

HC Consultants heeft in 2002 opdracht gekregen om voor het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties de meest optimale vorm van contractmanagement te ontwikkelen. Op grond hiervan zijn drie beheersvarianten gepresenteerd, welke in januari 2003 in het college van B&W zijn besproken. Daarbij is als ontwikkelingsrichting voor de toekomst geopteerd voor de zogenoemde variant 3. In deze variant zijn de geformuleerde uitgangspunt integraal vertaald in een nieuw managementcontract, waarbij het Sportbedrijf Echt-Susteren volledig ingericht wordt als een eigentijds en modern georganiseerd, zelfstandig sportbedrijf. Vanwege de grootschaligheid van de benodigde veranderingen van deze variant en de daarmee gepaard gaande afbreukrisico's, heeft het college besloten om eerst te kiezen voor variant 2. Deze variant kan als volgt worden gekenschetst:

- De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van management en medewerkers worden vastgelegd in een nieuw managementcontract, dat ruimer is dan het bestaande contract;
- De accommodaties van Echt en Susteren worden direct samengevoegd;
- Er wordt meer initiatief en eigen activiteiten verwacht van het sportbedrijf, welke vooral ten doel hebben om de leegstand in sporthallen en gymzalen te verminderen;
- De lumpsum financiering wordt ingevoerd en er wordt een start gemaakt met de koppeling van financiering aan te leveren prestaties.

Voor zover aan bovenstaande punten nog geen uitvoering is gegeven, dient dit onverwijld te worden opgepakt. Verder houdt de gemeente vast aan variant 3 als uiteindelijke situatie. Dit wordt geconcretiseerd door uiterlijk te streven naar 1 januari 2008 als startdatum voor een nieuw sportbedrijf dat conform variant 3 is ingevuld. In aanvulling van het rapport van HC, wordt gestreefd naar één modern sportbedrijf, welke niet alleen een functie heeft voor Echt-Susteren maar ook voor andere omliggende gemeenten. De gesprekken hierover met omliggende gemeenten dienen nog in 2005 gestart te worden.

5.3.2 Sportvelden, opstallen en overige voorzieningen

In Echt-Susteren speelt privatisering vooral bij het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties. Het overdragen van het eigendom van de terreinen aan de gebruikers waarbij zij ook verantwoordelijk worden voor de renovatie/aanleg van voorzieningen wordt afgeraden. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de A-accommodaties. Dat gebruikers wel een rol kunnen spelen bij een renovatie/aanleg is evident.

De gebruikers van de buitensportaccommodaties in Echt zijn eigenaar van de opstallen. De gebruikers in Susteren huren deze voorzieningen van de gemeente. Het cultuurtechnisch onderhoud van de gemeentelijke buitensportaccommodaties geschiedt voor een deel door de gemeente en voor een deel door de gebruikers. De taakverdeling is contractueel vastgelegd in huurovereenkomsten. De gemeente is verantwoordelijk voor het vaktechnische en machinale onderhoud aan velden en beplantingen, evenals voor het groot onderhoud en renovatie.

De gemeente zal als één van de eerste speerpunten van het sportbeleid een voorstel opstellen tot het afstoten van voorzieningen welke buiten de standaardinrichting vallen (clubgebouwen en overige opstallen c.q. randvoorzieningen). Het in overeenstemming brengen van de buitensportaccommodaties met de standaardinrichting is een eerste vereiste om accommodatiebreed te kunnen privatiseren.

Het privatiseren van buitensportaccommodaties is een zeer omvangrijke operatie die met de nodige zorgvuldigheid, deskundigheid en overleg zal moeten worden uitgevoerd. Om deze privatiseringsoperatie met succes te kunnen afronden, is de inzet van een (externe) projectcoördinator onontbeerlijk. Daarnaast zullen de verenigingen te maken krijgen met een extra organisatielast. Om te kunnen bepalen of overdracht van beheer en onderhoud aan sportverenigingen verantwoord is, is een inschatting van de afbreukrisico's nodig, zoals het aantal vrijwilligers en de vereiste deskundigheid. In het kader van de verenigingsondersteuning (zie hoofdstuk 6) zal hier aandacht worden besteed aan begeleiding van verenigingen in een privatiseringstraject. Geadviseerd wordt dat de betreffende clubs een bedrijfsplan opstellen waarin de (blanco) uitgangssituatie, de personele en financiële draagkracht van de club worden geschetst evenals de invulling van de benodigde randvoorwaarden opdat de vereniging de privatisering succesvol (op korte en langere termijn) kan doorlopen.

Gezien de aard van de werkzaamheden wil de gemeente sportvelden niet aan de gebruikers overdragen. Voor opstallen en andere veldobjecten, zoals tribunes, lichtmasten, doelen etc. geldt dat ze kunnen worden overgedragen als uit overleg met de gebruiker blijkt dat deze de taken zonder risico kan overnemen. Bovendien zullen beide partijen voordeel moeten ondervinden van de privatisering. De gemeente stelt hierbij dat zij de accommodatie in goede staat zal overdragen. Na de overdracht hoeven de clubs geen huur meer te betalen en vervalt ook deze subsidie over de huur. Tevens kan de gemeente via de subsidieregeling de verenigingen financieel ondersteunen bij noodzakelijke investeringen.

De gemeente wil het beheer en de exploitatie van geprivatiseerde voorzieningen op de voet volgen. Het wil daarbij ten behoeve van de verenigingen en de vrijwilligers ook een coachende rol op zich nemen. Ondanks alle voorzichtigheid die de gemeente betracht bij het uitbesteden van beheer en/of exploitatie kan het gebeuren dat het misgaat. In dat geval wil de gemeente tijdig kunnen ingrijpen. Het moet mogelijk zijn om bij calamiteiten het beheer en/of de exploitatie terug te nemen.

Hoofdstuk 6 Sportstimulering en verenigingsondersteuning

Binnen de gemeente Echt-Susteren hebben sportverenigingen een belangrijke functie in de diverse woonkernen waar het gaat om onder meer het behoud van de leefbaarheid en sociale integratie. Om de maatschappelijke functie die de sportvereniging heeft te kunnen behouden, is ondersteuning nodig. De sportverenigingen geven zelf bijvoorbeeld aan moeite te hebben met het werven en behouden van vrijwilligers en leden. Ook het leggen van contacten met sponsors wordt als problematisch ervaren. Door het organiseren van themabijeenkomsten, het aanbieden van een passend cursusaanbod, verenigingsondersteuning op maat en het vestigen van de aandacht op het vrijwilligers(net)werk wordt getracht de verenigingen de helpende hand toe te steken.

Er zijn echter meer wegen dan die van de sportvereniging. Door middel van een intergemeentelijke aanpak kunnen bijvoorbeeld dwarsverbanden gelegd worden tussen de sectoren onderwijs en sport. Ook kan langs deze weg bij jongeren, 55-plussers, mensen met een beperking etc. een actieve en gezonde leefstijl bevorderd worden. Kortom: de gemeente Echt-Susteren is gebaat bij een uitgekiend beleid op het gebied van sportstimulering en verenigingsondersteuning.

Breedtesportimpuls

Als uitgangspunt voor de activiteiten die op de gebieden sportstimulering en verenigingsondersteuning in de gemeente Echt-Susteren opgezet zullen worden, geldt de aanvraag van de gemeente in het kader van de Breedtesportimpuls. Deze aanvraag heeft Echt-Susteren tezamen met de gemeenten Roerdalen en Maasbracht bij het ministerie van VWS ingediend. Als aandachtsvelden van deze aanvraag is gekozen voor:

- Sportservicepunt / Verenigingsondersteuning;
- Buurt, Onderwijs en Sport;
- Sport, Bewegen en Gezondheid.

Deze aandachtsvelden hebben geleid tot de volgende doelstelling voor het breedtesportproject:

Door middel van een intergemeentelijke aanpak het versterken van de sportinfrastructuur in de drie gemeenten, waardoor het ondersteuningsaanbod van sport- en bewegingsmogelijkheden wordt vergroot en verbeterd en waardoor meer inwoners gestimuleerd worden te gaan sporten en/of bewegen.

6.1 De moderne sportvereniging

Veel sportverenigingen zijn vooral intern gericht en hebben weinig oog voor ontwikkelingen in de maatschappij. Wil de vereniging de toekomst met vertrouwen tegemoet zien, dan zal ze zich moeten ontwikkelen tot een organisatie die oog heeft voor, en onderdeel uitmaakt voor de maatschappij en die in staat is in te spelen op ontwikkelingen en de behoeften van de sporters. Innovatie, samenwerking, schaalvergroting en professionalisering zijn hierbij kernbegrippen. De gemeente Echt-Susteren wil de verenigingen die bereid zijn om een maatschappelijke rol te vervullen en zich ook openstellen voor vernieuwing, ondersteunen.

In de visie van de gemeente is sprake van een moderne sportvereniging wanneer aan de volgende criteria wordt voldaan:

- Een positie binnen de samenleving, te weten een vereniging die verantwoordelijkheid neemt en (ook) extern gericht is. Samenwerking binnen buurt, onderwijs en sport is hiervan een logisch gevolg.
- Financieel heeft de club geen liquiditeitsprobleem en kunnen ook schulden op lange termijn worden voldaan.
- Een visie op de eigen positie welke vertaald is in beleidsplannen voor de kortere en langere termijn.
- Beschikt over voldoende en geschikt kader.

- De beschikking over een eigentijdse accommodatie die aan alle wettelijke eisen voldoet.
- Ten aanzien van de opbouw van het ledenbestand wordt opgemerkt dat het van belang is dat, met name bij teamsporten, de vereniging beschikt over wedstrijd- en trainingsgroepen in elke leeftijdscategorie.

6.2 Ondersteuning van verenigingen en beheersstichtingen

Uit onderzoek binnen de gemeenten Echt-Susteren, Roerdalen en Maasbracht, onder sportverenigingen en aanverwante instellingen, is gebleken dat er behoefte is aan een centraal punt waar men met vragen en informatie over sport terecht kan. In veel maatschappelijke sectoren wordt de 1-loketgedachte steeds meer toegepast. Ook landelijke sportorganisaties en de provincie Limburg zien de 1-loketgedachte als middel om een betere dienstverlening in de sport te effectueren. De gemeente Echt-Susteren ondersteunt deze visie en gelooft dat de sportaanbieders en sportliefhebbers in de gemeente baat hebben bij een centraal informatiepunt. In het spoor van de landelijke ontwikkelingen wordt in de gemeenten Echt-Susteren, Maasbracht en Roerdalen dan ook een sportservicepunt gerealiseerd. Daarbij wordt gestreefd naar een koppeling met bestaande vrijwilligerscentrales.

De sportverenigingen hebben een belangrijke functie in de diverse woonkernen waar het gaat om de leefbaarheid en de sociale integratie. Door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen hebben veel sportverenigingen moeite om het hoofd boven water te houden. Om de maatschappelijke functie die de sportvereniging heeft te kunnen behouden, is ondersteuning nodig. Het is voor de verenigingen dan ook noodzakelijk om gezamenlijk, pro-actief, op de maatschappelijke ontwikkelingen in te spelen. Door het organiseren van themabijeenkomsten, het aanbieden van een passend cursusaanbod, verenigingsondersteuning op maat en het vestigen van de aandacht op het vrijwilligers(net)werk wordt getracht de verenigingen de helpende hand toe te steken. Naast het bieden van deze ondersteuning, zal binnen het deelproject verenigingsondersteuning de communicatie met de sportverenigingen de nodige aandacht krijgen.

Voor de twee hierboven benoemde onderdelen, te weten het sportservicepunt en de daadwerkelijke verenigingsondersteuning, geldt de volgende doelstelling:

Het op een zodanige wijze ondersteunen van sportverenigingen dat ze beter in staat zijn te anticiperen op de vragen en wensen van (potentiële) leden.

De volgende activiteiten zullen er toe moeten leiden dat deze doelstelling wordt gerealiseerd:

- Ontwikkelen en uitvoeren van cursussen en themabijeenkomsten ten behoeve van de sportverenigingen.
- Houden van individuele intakegesprekken met belangstellende verenigingen en het vervolgens invulling geven aan hun ondersteuningsbehoeften.
- Ontwikkelen van vrijwilligersbeleid op verenigingsniveau met daarbij aandacht voor het werven en behouden van vrijwillig kader.
- Actief stimuleren en creëren van samenwerkingsverbanden tussen sportverenigingen onderling en tussen sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties.
- Ondersteuning van sportverenigingen bij het opzetten van activiteiten voor specifieke doelgroepen.
- Ontwikkelen en afstemmen van de sportinfrastructuur en de samenwerking op het gebied van verenigingsondersteuning.
- Ondersteuning van sportverenigingen bij mogelijke privatiseringstrajecten.

6.3 Buurt, Onderwijs en Sport

De jeugd wordt door de gemeenten Echt-Susteren, Roerdalen en Maasbracht als een belangrijke doelgroep gezien binnen het breedtesportproject. Voor een deel krijgen zij natuurlijk aandacht in het deelproject verenigingsondersteuning. Maar er zijn meer wegen dan die van de sportvereniging, waarlangs de jeugd te bereiken is. De voornaamste hiervan zijn de scholen en de verschillende 'hangplekken'. In het onderwijs kan voor de jeugd een goede basis gelegd worden voor een verantwoorde introductie naar de hedendaagse bewegingscultuur. Structurele samenwerking tussen sportverenigingen, andere sportaanbieders en het onderwijs in Echt-Susteren draagt bij aan een divers en 'op maat gesneden' sport- en bewegingsaanbod. Hierdoor kan een blijvende sportdeelname van jeugd en jongeren gestimuleerd worden. Voor het basis- en voortgezet onderwijs wordt gedacht aan jaarlijks terugkerende sportkennismakingsprojecten, aangevuld met enige theoretische kennis over sport en gezondheid. Vanzelfsprekend zullen de sportverenigingen hierbij een belangrijke rol spelen. De gemeente wil daarnaast ook het schoolzwemmen behouden voor het basisonderwijs. Langs deze weg komen jongeren in aanraking met een specifiek sport- en bewegingsaanbod en wordt een actieve leefstijl bevorderd. Ook uit veiligheidsoverwegingen voor de schoolgaande jeugd is de gemeente Echt-Susteren van mening dat het schoolzwemmen behouden moet worden.

Een andere goede methode om de jeugdparticipatie te bevorderen, is door hen meer en beter te betrekken bij het ontwikkelen van sportaanbod en het organiseren van evenementen. Dit kan zowel binnen als buiten verenigingsverband plaatsvinden. Een landelijk beproefde methode is het zogeheten WhoZnext-concept, waarbij J(eugd)-teams gevormd worden die, onder begeleiding van een volwassene, zelfstandig sportactiviteiten organiseren. Op buurt- en dorpskernniveau zal (hang)jeugd actief benaderd worden voor tal van (trendy) sportactiviteiten. Op deze manier hoopt de gemeente Echt-Susteren een duurzame sportparticipatie te bevorderen en een gezonde en actieve leefstijl van de jeugd te stimuleren.

De volgende doelstellingen worden binnen het aandachtsveld Buurt, Onderwijs en Sport nagestreefd:

- Het leggen van samenwerkingsverbanden tussen scholen, sportverenigingen en buurtwerk, jeugd- en jongerenverenigingen, zodat jeugd wordt gestimuleerd tot een actieve gezonde leefstijl en tot duurzame participatie aan sport- en bewegingsactiviteiten.
- Jeugd zoveel mogelijk op een verantwoorde en laagdrempelige wijze kennis laten maken met een divers sportaanbod, zodat zij in de gelegenheid wordt gesteld een goede en bewuste keuze te maken voor de tak van sport die ze voor een langere periode willen beoefenen.
- Jongeren tussen de 14 en 18 jaar blijvend betrekken bij het opzetten, organiseren en uitvoeren van sport- en beweegactiviteiten, in de sportvereniging, de buurt en op school.
- Verbeteren van de aansluiting van het bewegingsonderwijs bij het sportaanbod in de gemeenten (onder meer door het opleiden en instrueren van groepsleerkrachten en/of het aanbieden van sport gelijk na school).

6.4 Sport, Bewegen en Gezondheid

De gemeente Echt-Susteren vindt het van belang een drietal specifieke doelgroepen gericht te motiveren en te activeren tot deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten: ouderen, jeugd (zie paragraaf 6.3) en mensen met een beperking. Deze doelgroepen hebben een achterstand op het gebied van gezondheid en maatschappelijke participatie. De algehele doelstelling op het gebied van Sport, Bewegen en Gezondheid luidt als volgt:

Het bevorderen van de gezondheid en de verhoging van de maatschappelijke participatie van ouderen, jeugd en mensen met een beperking door middel van sport- en bewegingsactiviteiten.

Daartoe zal eerst het gemeentelijk beleid ten aanzien van sport, onderwijs, gezondheidszorg en het beleid ten aanzien van de prioritaire doelgroepen geïnventariseerd worden. Hierna zal pas afstemming plaatsvinden tussen de verschillende beleidsterreinen. Overigens de keuze voor ouderen, jeugd en mensen met een beperking houdt niet per definitie in dat andere doelgroepen als chronisch zieken of allochtonen buiten de boot vallen. Daar waar er specifieke behoefte aan ondersteuning is of ontstaat onder deze doelgroepen, zal geprobeerd worden ook hierin te voorzien.

55-plussers

De landelijke trend van vergrijzing is in de gemeente Echt-Susteren duidelijk waarneembaar; de bevolkingsopbouw kenmerkt zich namelijk door een groter aandeel van 50-jarigen en ouder in vergelijking tot de regio en de rest van Nederland. De keuze om deze vaak inactieve doelgroep meer aan het bewegen te krijgen, lijkt dan ook gerechtvaardigd. Er zal met name ingezet worden op een tweetal projecten, te weten GALM en het Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO).

Een project als GALM (Groningen Actief Leven Model) voor 55+ kan voor ouderen een geweldige stimulans betekenen. Tevens kan GALM als voorloper van MBvO-activiteiten worden gezien. De gemeente Echt-Susteren wil GALM inzetten om uiteindelijk het MBvO-aanbod uit te kunnen breiden. Daarnaast is de structuur omtrent MBvO binnen de drie gemeenten Echt-Susteren, Roerdalen en Maasbracht onduidelijk en niet overzichtelijk. Een probleem dat hierbij speelt is een gebrek aan opgeleide begeleiders. Een meer georganiseerde structuur is daarom gewenst. Binnen dit deelproject zal dit probleem aangepakt worden.

Aangepast sporten

De doelgroep mensen met een beperking is relatief klein, maar ook voor hen wil de gemeente Echt-Susteren iets extra's doen, namelijk het vergroten van het sportaanbod met als doel het bevorderen van de integratie van mensen met een beperking. Gedacht wordt hierbij aan het organiseren van provinciale rolstoeltenniskampioenschappen. Daarnaast zal vraag en aanbod op het gebied van mensen met een beperking beter op elkaar afgestemd worden, bijvoorbeeld in de vorm van een bewegwijzer voor mensen met een handicap.

Hoofdstuk 7 Subsidies en tarieven

7.1 Subsidies

Met het accommodatie- en tarievenbeleid zijn subsidies de belangrijkste instrumenten om lokaal sportbeleid te voeren. In de nota 'Harmonisatie subsidiebeleid Echt-Susteren' zijn de huidige regelingen geanalyseerd. Voor die analyse wordt naar deze nota verwezen. Voorts zijn in de nota aanbevelingen gedaan om in Echt-Susteren tot een (ver)nieuw(d) subsidiebeleid te komen. Samenhang tussen het subsidie-, tarieven- en accommodatiebeleid is daarbij cruciaal.

Harmonisatie van de subsidies en tarieven vindt plaats op basis van een tijdelijke regeling, waarbij uitgangspunten zijn dat de financiële gevolgen voor de gebruikers zoveel mogelijk worden beperkt en dat de overgangsregeling voor de gemeente betaalbaar blijft. Deze paragraaf geeft een omschrijving van de gewenste situatie ná de overgangsregeling.

7.1.1 Uitgangspunten

De herindeling is niet alleen aanleiding om tot een wettelijk verplichte harmonisatie van de oude regelingen over te gaan, maar het biedt tevens de gelegenheid het instrument sportsubsidies actiever in te zetten om sportbeleid te voeren. Echt-Susteren kan op deze wijze een duidelijker koppeling leggen met maatschappelijke doelen die de gemeente wenst na te streven. Ook kan Echt-Susteren dit instrument inzetten voor het realiseren van de vastgestelde speerpunten van het sportbeleid.

Een actievere inzet van sportsubsidies betekent dat Echt-Susteren meer en meer zal overgaan tot het verlenen van projectsubsidies. Het tijdelijke karakter van projecten biedt het gemeentebestuur de gelegenheid om door de tijd heen accenten en prioriteiten in het sportbeleid te verleggen. Ook bieden projectsubsidies het gemeentebestuur de gelegenheid om tot effectmeting over te gaan.

Deze opvattingen leiden tot de volgende uitgangspunten voor sportsubsidiëring:

- Subsiëring mag geen doel op zich zijn, maar is een instrument waarmee Echt-Susteren de geformuleerde strategische doelen wil bereiken;
- Er zal een duidelijke koppeling worden gelegd met de maatschappelijke doelen die de gemeente wenst na te streven;
- Subsiëmiddelen dienen rechtvaardig en gedifferentieerd ingezet te worden;
- Subsiëring is in de eerste plaats bedoeld om te stimuleren en is niet meer dan een aanvulling op de door de verenigingen en organisaties zelf te verwerven inkomsten;
- Door subsidies kunnen gebruikers van sportaccommodaties gestimuleerd worden om taken en verantwoordelijkheden van de gemeente over te nemen;
- Subsiëring moet meer dan voorheen gekoppeld zijn aan te leveren prestaties;
- De uitvoering van het subsidiebeleid moet beheersbaar zijn.

7.1.2 Prioriteiten

Als resultante van de geformuleerde speerpunten zullen de prioriteiten in het nieuwe subsidiebeleid gelegd dienen te worden bij:

- het bevorderen van de kwaliteit van de sportbeoefening door een goed vrijwilligersbeleid en kadervorming/deskundigheidsbevordering;
- het stimuleren van sportbeoefening door jeugdigen;
- het bereiken van specifieke prioritaire doelgroepen, zoals ouderen;
- de toegankelijkheid van sportbeoefening voor lichamelijk en geestelijk gehandicapten;
- Het stimuleren van activiteiten met een bijzonder en/of eenmalig karakter, zoals evenementen en toernooien welke gericht zijn op jongeren en recreanten;
- Het stimuleren dat het particulier initiatief taken en verantwoordelijkheden overneemt.

7.1.3 Aanbevelingen subsidiebeleid

Deze uitgangspunten en prioriteiten leiden, gekoppeld aan de uitkomsten van de analyse van de huidige regelingen, tot een aantal aanbevelingen en voorstellen welke leiden tot een nieuw subsidiebeleid dat per 1 januari 2008 van kracht wordt. Tot dat moment geldt de overgangsregeling.

Algemeen

De nieuwe subsidieregeling zal naast *basissubsidies*, die zich specifiek richten op het betaalbaar houden van de sportbeoefening, ook *projectsubsidies* bevatten. Laatstgenoemde subsidies worden gekoppeld aan projecten en activiteiten die ten doel hebben de sportkwaliteit te verhogen, een vernieuwend aanbod mogelijk te maken en sportdeelname te vergroten. Het tijdelijke karakter van projecten biedt het gemeentebestuur de gelegenheid om door de tijd heen accenten en prioriteiten in het sportbeleid te verleggen. Projectsubsidies bieden het gemeentebestuur meer mogelijkheid om tot effectmeting over te gaan. Tevens vragen zij van de clubs of organisaties een bepaalde inspanningsverplichting.

Voorstellen voor nieuwe grondslagen

Betaalbaar houden van de sportbeoefening

Verenigingen kunnen een vergoeding ontvangen van een bepaalde percentage van de afdracht aan de overkoepelende sportbond en huurkosten van de gemeentelijke binnensportaccommodaties.

Kwaliteit van de sportbeoefening

Aan verenigingen die sporttechnisch kader opleiden wordt per kalenderjaar een nader te bepalen percentage van de cursuskosten vergoed met een te bepalen maximumbedrag per persoon. Het betreft door de rijksoverheid erkende sportopleidingen voor vrijwilligers in de sport. Daarnaast worden subsidies verstrekt voor het opleiden van bestuurskader. Een specifieke erkenning/certificering is hier niet vereist. De vergoeding bedraagt een percentage van de cursuskosten met een maximumbedrag. Cursusmateriaal en reiskosten zijn niet subsidiabel.

Voor andere activiteiten, die ten doel hebben de kwaliteit van het aanbod, de organisatie of het vrijwillige kader te vergroten kunnen sportverenigingen projectsubsidies aanvragen.

Te denken valt bijvoorbeeld aan ondersteuningsprojecten voor verenigingen en (beheers)stichtingen en de organisatie van thema- en informatiebijeenkomsten voor het vrijwillige kader. De vergoeding bedraagt wederom een nog te bepalen percentage per activiteit met een maximumbedrag.

Sportbeoefening door jeugdigen

Om de sportbeoefening door jeugdigen betaalbaar te houden en de kwaliteit van het aanbod te bevorderen kunnen sportverenigingen en andere organisaties aanvragen indienen voor projecten die ten doel hebben de sportdeelname van jeugdigen te vergroten, de betrokkenheid van jeugd bij bestuurlijke activiteiten te stimuleren of het sportaanbod te vernieuwen. Te denken valt daarbij bijvoorbeeld aan schoolsporttoernooien, naschoolse activiteiten, sportinstuiven, sportvakantie-activiteiten, sportclinics, streetsports, etc. Per project zal een gedeelte van de kosten vergoed worden tot een bepaald maximum.

Sportbeoefening door ouderen

Om te stimuleren dat meer ouderen -het gaat dan om 55-plussers- aan sport gaan doen en dat het aanbod van activiteiten gevarieerder wordt kunnen sportverenigingen en andere organisaties projectsubsidies aanvragen. Te denken valt bijvoorbeeld aan het integreren van 55-plussers in sportverenigingen of het medewerking verlenen aan het GALM project. Per project wordt een nader te bepalen percentage vergoed, tot een maximumbedrag.

Sportbeoefening door lichamelijk of geestelijk gehandicapten

Om deelname aan sport door gehandicapten mogelijk te maken of te houden en om de kwaliteit van het sportaanbod te bevorderen kunnen sportverenigingen en andere organisaties die een specifiek aanbod hebben voor leden met een handicap, projectsubsidies aanvragen. Te denken valt bijvoorbeeld aan integratieprojecten bij bestaande sportverenigingen. Per project zal een gedeelte van de kosten worden vergoed, tot een bepaald maximumbedrag. Daarnaast zal aan sportverenigingen of sportverenigingen in de regio waarvan gehandicapte inwoners uit Echt-Susteren lid zijn, jaarlijks een normbedrag per gehandicapt sportlid worden vergoed.

Activiteiten met een bijzonder en/of eenmalig karakter

Om activiteiten die niet tot het reguliere trainings- en wedstrijdprogramma van sportverenigingen gerekend kunnen worden te stimuleren, kunnen sportverenigingen projectsubsidies aanvragen. Het betreft dan sportevenementen met een bijzonder karakter, die bijzondere publiciteit voor de sport in Echt-Susteren met zich meebrengen. Per project zal een bepaald percentage worden vergoed met een maximumbedrag per evenement.

Stimuleren van particulier initiatief

Eén van de uitgangspunten van deze kadernota is de terugtrekkende overheid en het ruimte bieden aan het particulier initiatief. Verenigingen of andere gebruikers van sportaccommodaties die verantwoordelijkheden overnemen, worden ondersteund bij die rol en daarvoor te plegen investeringen. Het handhaven van de bestaande investeringssubsidie is daarvoor een geschikt instrument.

7.2 Tarieven

Binnen de voorwaardenscheppende taak die de gemeente op het gebied van sportbeoefening heeft, is tarifiering in feite een onopvallend beleidsinstrument. Tarieven zijn een gegeven en de neiging om daar verandering in te brengen is niet groot. Burgers en sportverenigingen gaan ervan uit dat sportaccommodaties worden aangeboden tegen een gebruiksvergoeding die vaak ver ligt onder de kostprijs. Dit om een optimale toegankelijkheid en een maximaal maatschappelijk rendement te garanderen. Tarieven zijn op deze wijze een vorm van indirecte subsidiëring.

De volgende vier grondslagen voor het hanteren van tarieven zijn in Nederland het meest gangbaar:

- Historische ontwikkeling;
- Dekkingspercentage van de kostprijs;
- Gebruiksmogelijkheden en functionaliteit van de accommodaties;
- Regionale afstemming.

De huidige tarieven zijn gebaseerd op de kostprijs. Voor de gebruikers is echter niet transparant hoe de tarieven tot stand zijn gekomen.

Analoog aan het subsidiebeleid, wordt er per 1 januari 2005 een tijdelijk tarievenstelsel van kracht zodat aan de harmonisatie-eisen wordt voldaan. Belangrijkste uitgangspunten zijn dat de tariefsongelijkheid tussen de beide voormalige gemeenten opgeheven wordt en daarnaast waarborgen dat de financiële gevolgen voor de verenigingen en de gemeente beperkt blijven.

7.2.1 Uitgangspunten en grondslagen

Uitgangspunten voor een nieuw systeem zouden moeten zijn:

- Transparantie en eenvoud;
- Stimuleren van zelfwerkzaamheid;
- Administratief makkelijk te verwerken.

Het gaat in deze paragraaf om tarieven voor buitenschools gebruik (niet-onderwijsuren) van de velden en accommodaties.

7.2.2 Aanbevelingen tarievenbeleid

Iedere grondslag heeft voor- en nadelen. Belangrijk is derhalve te kiezen voor een grondslag die bij de eigen situatie past. In de praktijk wordt vaak een mengvorm van de vier genoemde grondslagen gehanteerd. In deze nota wordt zoveel mogelijk een advies 'op maat' gegeven.

Als primaire grondslag wordt gekozen voor een bepaalde dekkingspercentage van de kostprijs. Geadviseerd wordt om bij het berekenen van de kostprijs uit te gaan van de exploitatiekosten en de personele kosten, voor zover deze betrekking hebben op het beheer, onderhoud en exploitatie van de accommodatie. Kapitaallasten en overheadkosten van het gemeentelijke apparaat worden bij deze berekening niet meegenomen. De gedachte hierbij is dat de kapitaallasten per voorziening erg kunnen verschillen en deze kosten zijn ook een gevolg van keuzes van de gemeente en niet van de gebruikers. Daarbij is de voorgestelde berekening beter aan de gebruikers te verantwoorden.

Een argument voor de keuze van de kostprijs als grondslag, is dat hiermee een koppeling wordt gemaakt met andere belangrijke principes, namelijk het zoveel mogelijk ruimte geven aan het particulier initiatief en het terugdringen van de rol van de overheid. Zijn de gebruikers namelijk erg actief wat betreft zelfwerkzaamheid, zullen de exploitatie- en personele kosten waarop de tarieven gebaseerd zijn, lager uitvallen. De gebruiker wordt dus beloond voor zijn inzet, door het hanteren van lagere tarieven.

Wanneer blijkt dat de nieuwe tarieven sterk (negatief) afwijken van de bestaande tarieven, zal de gemeente geleidelijk toegroeien naar de nieuwe tarieven. Voorgesteld wordt dat de tarieven stapsgewijs worden verhoogd en dat na drie jaren het vastgestelde niveau wordt bereikt.

Een afstemming van de tarieven op de tarieven van omliggende gemeenten worden minder van belang geacht, al is het wel aan te raden op de hoogte van de tarieven van omliggende gemeenten. Geadviseerd wordt om vanaf het eerste jaar van invoering, de tarieven jaarlijks te indexeren met behulp van het prijsindexcijfer consumentenbestedingen van het CBS. Daarmee wordt gewaarborgd dat de hoogte van de tarieven in de pas blijven met de kosten en dat verenigingen na een aantal jaren met substantiële verhogingen te maken krijgen.

Om dit systeem voor te bereiden, moet inzicht verkregen worden in:

- De kostprijs van de verschillende accommodaties;
- De huurkosten van de verenigingen, in relatie tot de contributiebedragen en de omvang van de totale verenigingskosten;
- Tarieven in de omliggende gemeenten.

Hoofdstuk 8 Organisatie en communicatie

Nog nooit was de sportdeelname in Nederland zo hoog als tegenwoordig. Toch blijven er groepen in de samenleving die niet of weinig sporten en bewegen. Daarbij kan sport een meerwaarde betekenen voor de realisatie voor andere doelen. Voor de gemeente Echt-Susteren wordt daarbij, zoals reeds vermeld in hoofdstuk 6, vooral gedacht aan de realisatie van gezonde moderne sportverenigingen, het bevorderen van de participatie en gezondheid van jongeren, het bevorderen dat ouderen zo lang mogelijk gezond en vitaal blijven en het behouden en vergroten van de leefbaarheid in de kernen. Een pro-actieve en integrale aanpak is daarbij een vereiste.

Bovengenoemde pro-actieve en integrale aanpak ontbreekt op dit moment binnen de gemeente Echt-Susteren. De communicatie met de sportwereld is een aspect dat verbetering behoeft. Het moet duidelijk zijn met welke vragen op sportgebied men wel of niet bij de gemeente terecht kan. De gemeente zal de sportverenigingen en andere betrokken partijen duidelijkheid moeten geven over te nemen of genomen beslissingen. Op dit moment bestaat er daarvoor geen structuur. Een eerste verbetering die op het gebied van organisatie en communicatie benodigd is, is die met de sportverenigingen, uiteindelijke sporters en samenwerkingspartners. De communicatie met deze 'externen' zal centraal staan in paragraaf 8.2. In paragraaf 8.1 zal eerst dieper ingegaan worden op de organisatie van en communicatie binnen het gemeentelijk apparaat van Echt-Susteren.

8.1 De gemeentelijke organisatie

Binnen het gemeentelijk apparaat maakt sport onderdeel uit van de afdeling Welzijn. Toch was sportbeleid traditioneel een beleidsterrein dat los stond van de andere beleidsterreinen. Er was, en is, geen samenhang tussen sport, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, etc. De samenwerking die er was bestond uitsluitend op uitvoeringsniveau. Geadviseerd om bij het formuleren van nieuw beleid een project- of klankbordgroep te formeren waarin de beleidsterreinen vertegenwoordigd waarmee raakvlakken ontstaan. Collegiale consultatie dient te worden gestimuleerd. Een structureel werkoverleg met alle disciplines bevordert dit.

Naast de afdeling Welzijn, zijn de volgende organen al in vorige hoofdstukken aan de orde geweest:

- Afdeling Openbare werken: hierbij dient aandacht te zijn voor het op peilen brengen c.q. houden van cultuurtechnische kennis en kunde;
- Sportbedrijf Echt-Susteren (zie § 5.3.1).

Structureren van communicatie en overleg

Zoals vermeld vormt de aanvraag van de gemeenten Echt-Susteren, Roerdalen en Maasbracht in het kader van de Breedtesportimpuls het uitgangspunt voor de activiteiten op de gebieden sportstimulering en verenigingsondersteuning. De reden voor het indienen van een gezamenlijke aanvraag ligt met name in het feit dat de gemeenten sinds 2002 een regionaal overleg met elkaar voeren. De sportsector kan nu als trekker dienen voor nog méér (inter)gemeentelijke samenwerking. Wellicht dat dit initiatief er toe leidt dat er in de toekomst ook op andere beleidsterreinen en tussen beleidsterreinen onderling meer structureel wordt samengewerkt.

Om de samenwerking een structureel karakter te geven en in goede banen te leiden, worden er groepen geformeerd die de structuur en organisatie van de breedtesportprojecten in gaan vullen. Zo zullen er een stuurgroep, een projectgroep en werkgroepen gevormd worden.

Stuurgroep

Voor de duur van het totale breedtesportproject zal er op gemeentelijk niveau een stuurgroep worden samengesteld, die op bestuurlijk niveau het project zal gaan aansturen. Deze stuurgroep zal twee keer per jaar bijeenkomen. De samenstelling van de stuurgroep is als volgt:

- wethouders sport van de gemeenten Echt-Susteren, Roerdalen en Maasbracht;
- beleidsmedewerker sport van de centrumgemeente, Echt-Susteren.

Projectgroep

De projectgroep wordt samengesteld uit de beleidsambtenaren sportzaken van de drie betrokken gemeenten, met daarin een afgevaardigde van het Huis voor de Sport Limburg als extern adviseur. De beleidsambtenaar sportzaken van de centrumgemeente fungeert als voorzitter van de projectgroep. De projectgroep vergadert in beginsel eens per twee maanden (of indien dat nodig is vaker). Het secretariaat is ondergebracht bij de centrumgemeente Echt-Susteren.

Werkgroepen deelprojecten

Voor ieder deelproject zal een werkgroep geformeerd worden die zorg draagt voor de dagelijkse gang van zaken van het betreffende deelproject. In de werkgroepen zullen onder meer vertegenwoordigers vanuit 'het veld' opgenomen worden. Bij aanvang zullen de definitieve werkgroepen samengesteld worden. Taken van de werkgroepen zijn:

- Opstellen van gedetailleerde deelplannen;
- Contact leggen en onderhouden met betrokken instanties;
- Coördineren van de uitvoering van de werkzaamheden;
- Zorgdragen voor een jaarlijks monitorverslag aan de projectgroep;
- Beheren van het budget.

8.2 Communicatie met de sportwereld

De uitvoering van de doelstellingen en de ambities neergelegd in deze kadernota vereist een goede en voortdurende communicatie tussen de verschillende betrokken partijen. De gemeente stelt zich hierbij op het standpunt dat de wijze waarop de sportverenigingen (en overige organisaties) zich zelf wensen te bundelen de primaire verantwoordelijkheid van hen zelf is.

Los daarvan ziet de gemeente het als een eigen taak en verantwoordelijkheid de communicatie en het overleg met de sportwereld ook uit eigener beweging ter hand te nemen. Om hieraan vorm en inhoud te geven worden diverse overlegvormen en communicatiemiddelen ingezet.

Periodiek overleg

Doel van het bestuurlijk overleg is het bespreken van de voortgang van de uitvoering van de kadernota en het elkaar informeren over lokale ontwikkelingen en knelpunten. Naast de wethouder en beleidsmedewerkers nemen ook de voorzitters van de sportverenigingen uit Echt-Susteren deel aan dit overleg. Tweemaal per jaar zullen zij uitgenodigd worden om plenair de stand van zaken wat betreft het sportbeleid te bespreken. Op deze avonden kunnen de aanwezigen door middel van workshops ook op de hoogte worden gesteld van trends en ontwikkelingen in de sportwereld.

Digitale communicatie

De internetsite van de gemeente Echt-Susteren zal eveneens actief worden benut voor informatieverstrekking en als discussieplatform. Deze site is momenteel volop in ontwikkeling en zal meer en meer als informatiebron gaan fungeren.

Via het internet zal ook vier maal per jaar een nieuwsbrief verstuurd worden. Hiermee kan de gemeente uitstekend directe betrokkenen op de hoogte houden van de voortgang van de uitvoering van het sportbeleid, zoals vastgelegd in de kadernota en van de plannen in het kader van de jaarlijkse begrotingsbehandeling.

Eén loket

Uit onderzoek binnen de gemeenten Echt-Susteren, Roerdalen en Maasbracht is gebleken dat er bij sportverenigingen behoefte is aan een centraal punt waar men met vragen en informatie terecht kan. Een regionaal sportservicebureau biedt uitkomst, zeker gezien het feit dat de sportraad in Echt per 1 maart 2003 is opgeheven. Het sportservicebureau zal zowel lokaal als regionaal een functie vervullen. Zo kan het sportverenigingen ondersteunen bij het opzetten van activiteiten voor specifieke doelgroepen en kan het cursussen en themabijeenkomsten ontwikkelen en uitvoeren ten behoeve van de verenigingen. Eén vast aanspreekpunt (front office) en één telefoonnummer zal moeten worden ingericht voor alle vragen en verzoeken om informatie over (inter)gemeentelijke sportaangelegenheden. Het front office kan gevoed worden met een back office die bestaat uit de huidige medewerkers van de afdeling welzijn, evenals door het Huis voor de Sport Limburg. Het is overigens een servicepunt waar naast sportverenigingen ook burgers en instellingen terecht kunnen met vragen over sport, vrijwilligers, accommodatieverhuur, etc.

Jeugd, Ouderen en mensen met een beperking

De gemeente Echt-Susteren vindt het van belang een drietal specifieke doelgroepen gericht te motiveren en te activeren tot deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten: jeugd, ouderen en mensen met een beperking. Dit zal tezamen met de gemeenten Roerdalen en Maasbracht breed uitgedragen moeten worden. Een goed en landelijk beproefde methode die toegepast zal worden, is het zogeheten WhoZnext-concept. Het biedt de gemeente de ruimte om de (voorkeuren van de) doelgroep beter te leren kennen en de jongeren kunnen zelf onder begeleiding van een volwassene zelfstandig sportactiviteiten organiseren. Op buurt- en dorpskernniveau zullen, naast jongeren, ook ouderen en mensen met een beperking actief benaderd worden. Op deze manier hopen de samenwerkende gemeenten een duurzame sportparticipatie te bevorderen en een gezonde en actieve leefstijl bij specifieke doelgroepen te stimuleren.

Samenwerkingspartners

In deze kadernota zijn al diverse activiteiten benoemd die naar aanleiding van de Breedtesportimpuls ingevuld gaan worden binnen de gemeenten Echt-Susteren, Roerdalen en Maasbracht. Het is een illusie om te denken dat een gemeente dit alles zelf weet te realiseren. Het is van belang (en noodzakelijk) dat de gemeenten nauw samenwerken met, en gebruik maken van de expertise en middelen van partners op verscheidene niveaus. Zo zal er op buurt- en dorpskernniveau nauw samengewerkt moeten worden met onder meer Jeugd- en Jongerenwerk, Wijkwerk en Vrijwilligerssteunpunten. Ook op regionaal, provinciaal en landelijk niveau zijn er instanties waar de gemeente Echt-Susteren nauw mee zal samen moeten werken. Te denken valt aan de regionale GGD, de provinciale sportraad Huis voor de Sport en een landelijke partner als de NISB.

Om deze samenwerking te realiseren is het van belang dat de in paragraaf 8.1 genoemde stuur- en project- en werkgroepen contacten leggen en onderhouden met belangrijke samenwerkingspartners in de sportwereld én op de aansluitende werkvelden onderwijs, gezondheidszorg en welzijn.

Hoofdstuk 9 Uitvoeringsprogramma 2005 t/m 2008

9.1 Globaal activiteitenplan

Onderstaand activiteitenplan geeft een globaal beeld van de activiteiten die op de komende beleidsperiode betrekking hebben. In dit overzicht zijn alleen die activiteiten opgenomen waarover nog géén bestuurlijke besluitvorming heeft plaatsgehad.

Maatregel	Periode	Investering	Begrote jaarlijkse uitgaven	Begrote jaarlijkse inkomsten
Algemeen				
Opstellen nieuwsbrief, bestuurlijk overleg, themabijeenkomsten	2005		€ 5.000	---
Effectmeting gemeentelijk sportbeleid	2008		€ 15.000	---
Accommodaties				
Sanering sportvelden	2005		PM	PM
Kwaliteitsbeoordeling en knelpunteninventarisatie binnensport	2007		€ 10.000	---
Sportbedrijf: invoering variant 2	2005		PM	PM
Sportbedrijf: invoering variant 3	2008		PM	PM
Stapsgewijze verhoging exploitatiebudget buitensport	2005 - 2009		PM	
1 op 1 overleg opstarten privatisering	2005		PM	PM
Privatisering beheers- en onderhoudstaken velden	2005 - 2009		PM	---
Afstoten opstallen en objecten	2005		PM	---
Effectmeting afstoten gebouwen buitensport	2007		€ 15.000	---
Effectmeting privatisering terreinen	2008		€ 10.000	---
Sportstimulering				
Sportdeelnameonderzoek	2005		€ 7.000	---
Subsidies en tarieven				
Harmonisatie subsidies	2005		Budgetneutraal	---
Harmonisatie tarieven	2005		Budgetneutraal	PM
Invoering nieuw subsidie- en tarievenbeleid	2008		PM	---

9.2 Monitoring en evaluatie

In hoofdstuk 4 is aangegeven op welke doelen het sportbeleid geëvalueerd zal worden. De rapportage over de uitvoering van de doelen dient plaats te vinden met behulp van de volgende rapportages:

- In 2008 zal in opdracht van de gemeente een meting verricht worden naar het effect van het gemeentelijk sportbeleid.
- Door de marktpartijen waarmee outputgerichte afspraken zijn gemaakt, zal jaarlijks verslag worden gedaan over de uitgevoerde activiteiten (onder andere sportbedrijf en sportservicepunt).
- Om de vijf jaar zal er, in opdracht van de gemeente, door een onafhankelijk bureau een kwaliteitsbeoordeling en knelpunteninventarisatie worden gehouden aangaande de gemeentelijke binnensportaccommodaties.
- (Tenminste) om de vijf jaar wordt een sportdeelnameonderzoek gehouden, gebruikmakend van de Richtlijnen Sportdeelname Onderzoek (RSO) opdat een objectieve vergelijking (zowel lokaal als landelijk) gemaakt kan worden.
- Door het jaarverslag en de tussenrapportages ontvangt de raad informatie over de uitvoering van de kadernota sport.

Bijlagen

- a) Definities en gebruikte begrippen
- b) Afkortingen
- c) Literatuurlijst
- d) Trends en ontwikkelingen
- e) Standaardinrichting buitensport
- f) Colofon